

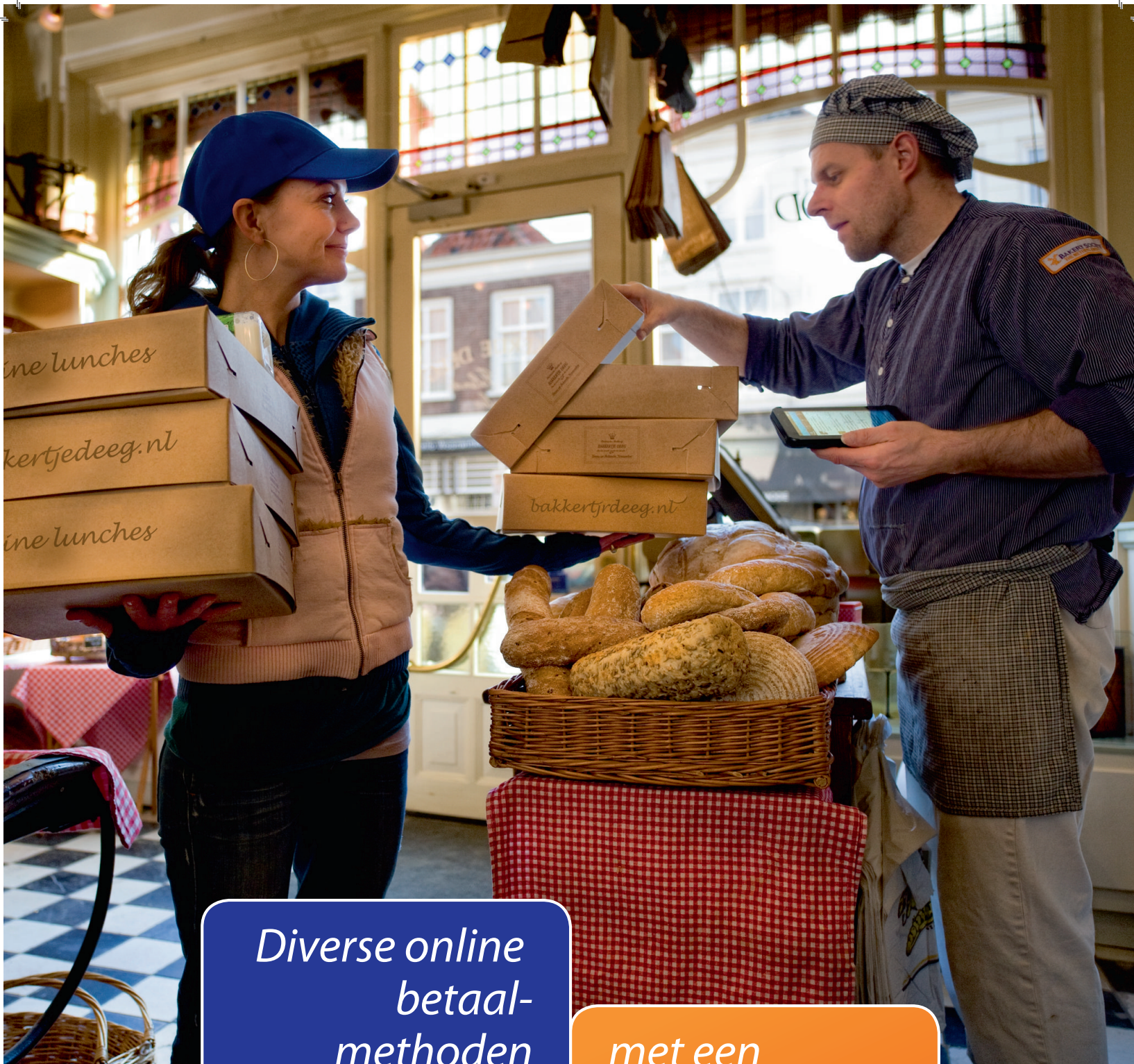
Binnenstadsmonitor

editie 2014

www.mkbdeventer.nl

*Diverse online
betaal-
methoden
aanbieden*

*met een
kassa die met
u meegroeit.*

Rabo OmniKassa. De online betaaloplossing voor webwinkels.

Bied uw klanten verschillende betaalmethoden aan via één loket: de Rabobank. Met de flexibele Rabo OmniKassa houdt u het overzicht, beschikt u snel over uw omzet en bent u voorbereid op de toekomst.

Ontdek Rabo OmniKassa op [rabobank.nl/omnikassa](https://www.rabobank.nl/omnikassa)

Samen sterker

Rabobank

Samenvatting

De Binnenstad als woongebied

De demografische opbouw van de Binnenstad wijkt sterk af van het Deventer gemiddelde. Er wonen relatief veel alleenstaanden en jongvolwassenen. Gezinnen en kinderen zijn beduidend minder aanwezig in de binnenstad. In het Centrum wonen relatief de meeste alleenwonenden, in Noordenbergsingel wonen weer meer gezinnen. Bergkwartier en Singels trekken relatief meer samenwonenden aan dan gemiddeld. Daarnaast zien we dat de bevolkingsomvang is toegenomen met 4% in de periode 2009-2013. Gemeentebreed is het bevolkingsaantal minder sterk gegroeid (+1%). Zien we gemeentebreed het aantal inwoners afnemen de laatste twee jaar, in de binnenstad blijft er sprake van een groei. Relatief is Noordenbergsingel de afgelopen vijf jaar het hardst gegroeid van de verschillende buurten in het gebied. Zowel in Noordenbergkwartier en Singels is daarentegen sprake van een bevolkingsafname.

Ook de woningvoorraad laat enige afwijkingen zien. Zo worden de meeste woningen gehuurd door de bewoners (61%), terwijl gemeentebreed minder dan de helft van de woningen gehuurd wordt. Maar in Noordenbergsingel wordt 'slechts' 19% van de woningen gehuurd. Het zal daarnaast niet verbazen dat een groot deel van de woningen in de binnenstad gebouwd is vóór 1945 (59%), tegenover één op de vijf woningen in de gehele gemeente.

Economische structuur van de Deventer binnenstad

Na 2012 zien we ook in 2013 een afname van het aantal vestigingen in de Binnenstad. Gemeentebreed zien we, na een kleine dip in 2012, in 2013 weer een kleine toename van het aantal vestigingen. Het aantal vestigingen in de binnenstad is ten opzichte van 2012 met 2,9% afgenomen tot 1.060. De toename gemeentebreed is 0,3%.

In 2012 is er wederom sprake van een forse daling van het aantal arbeidsplaatsen, om in 2013 verder te dalen naar 6.858 arbeidsplaatsen. Dit zijn er 546 minder dan in 2012. De grootste daling van het aantal arbeidsplaatsen (255) komt voor rekening van een administratieve correctie in de sector openbaar bestuur. Ook gemeentebreed zien we een afname van het aantal arbeidsplaatsen (-1%). Deze afname is echter minder sterk dan in de binnenstad (-11%).

Detailhandel in de binnenstad

Het aantal detailhandelsvestigingen is in 2013 minimaal gestegen met 1. In het najaar van 2013 zijn 317 vestigingen geteld. De totale winkelvloeroppervlakte (wvo) is daarentegen afgenomen in de binnenstad, evenals het wvo per vestiging. De afname zien we bij de branches "in en om het huis" en "overig".

Was er in het najaar van 2012 nog sprake van een toename van het aantal weekbezoekers in de binnenstad, in 2013 is er een afname van ruim 10% geconstateerd. Ook landelijk is een afname zichtbaar (-2%). Volgens de tellingen van Locatus bezoeken wekelijks 187.300 mensen de binnenstad. Met uitzondering van de maandag is het aantal bezoekers in 2013 op alle dagen afgenomen.

Uit onderzoek van het MKB Deventer komt naar voren dat 60% van de ondernemers te maken heeft gehad met een omzetsdaling in de eerste helft van 2013 ten opzichte van dezelfde periode in 2012. Dit is een verbetering ten opzichte van vorig jaar toen nog driekwart van de ondernemers in het eerste halfjaar te maken had met een omzetsdaling. Daarnaast heeft 22% het personeelsbestand zien slinken. Dit was in 2011 nog 66%. Bijna de helft van de ondernemers ervaart een stabiel personeelsbestand. Dit is beduidend beter dan voorgaande twee jaren. In 2013 geeft 40% van de ondernemers aan een eigen webshop bij de onderneming te hebben, in 2012 was dit nog ongeveer 25%.

In enkele straten zijn de bandbreedtes van de huurprijzen naar beneden bijgesteld het afgelopen jaar. Maar in de Kleine en Grote Overstraat is de bandbreedte van de maximale huurprijzen juist toegenomen.

Beleving in de binnenstad

Hoewel het aantal bezoekers aan Deventer van buiten de gemeente wederom is gedaald in 2013, is het aantal bezoeken juist toegenomen. Het aantal bezoekers wordt geraamd op 792.000 personen, die Deventer in totaal 1.707.000 keer bezocht hebben. Landelijk zien we een tegenovergesteld beeld: iets meer bezoekers, maar wel minder bezoeken.

Voor het tweede jaar zien we een toename van het aandeel lunches en diners tijdens een bezoek aan Deventer. Er is echter wel minder vaak een terrasje gepakt in het laatste jaar en ook het aantal stadswandelingen is afgenomen. In de tijd zien we trouwens een fluctuerend beeld bij de stadswandelingen. In Deventer zien we de laatste twee jaar een toename van het aantal bezoeken waarbij funshoppen de belangrijkste reden was om Deventer te bezoeken. Na het funshoppen is nog altijd een stadswandeling de belangrijkste reden om Deventer te bezoeken (14%). De gemiddelde besteding per bezoek is in Deventer met €7,90 toegenomen, en komt uit op €39,10. Landelijk zien we juist een geringe afname met €0,70 per bezoek.

De evenementen blijven een belangrijke trekker voor de binnenstad. Zo wisten de drie grote evenementen in 2013 405.000 bezoekers te trekken. Ook uit het onderzoek van NBTC-NIPO komt naar voren dat de Deventer evenementen een grote aantrekkingskracht hebben.

Overige voorzieningen in de binnenstad

De binnenstad biedt ruimte aan een breed scala aan voorzieningen. Zo staat er de centrale vestiging van de Openbare Bibliotheek Deventer (OBD). 37% van alle leden van de OBD is lid van de centrale vestiging, wat minder is dan een jaar eerder. In de binnenstad bevindt zich ook de Leeuwenkuil, waarvan het aantal cursisten de afgelopen jaren schommelt. In 2012 was er sprake van een daling van het aantal cursisten.

Er wordt bijgehouden hoeveel mensen gebruik maken van het NS-station Deventer. In 2012 was er sprake van een afname van 1,4% van het aantal treinreizigers ten opzichte van 2011. In 2012 is de bezettingsgraad van de parkeerlocaties in de binnenstad in kaart gebracht. Hieruit is gebleken dat er sprake is van een scheve verdeling van de parkeerdruk. Zo hebben het Centrum en Worp/Poethoofd op zaterdag (de drukste dag van de week) een bezetting van respectievelijk 80% en 90%. In Noordenbergsingel is het op diezelfde dag beduidend minder druk (50%).

Veiligheid in de binnenstad

De bewoners van de binnenstad voelen zich over het algemeen iets minder veilig in de eigen buurt dan de overige Deventenaren. Dit blijkt echter niet uit het rapportcijfer dat is gegeven voor de veiligheid in de binnenstad (7,1 tegenover 6,8 gemeentebreed). Het aantal meldingen van misdrijven en incidenten in de binnenstad is ten opzichte van 2011 is met totaal 20 meldingen afgenomen. De grootste afname van meldingen vonden plaats bij de volgende misdrijven/incidenten: aantasting openbare orde, overige misdrijven, Diefstal/inbraak bedrijf en geweldsdelicten. De grootste toename is te constateren bij voertuigcriminaliteit en winkeldiefstal.

Voorwoord

Ook dit jaar mogen wij u weer de Deventer Binnenstadsmonitor aanbieden. De Binnenstadsmonitor is opgesteld door de gemeente Deventer, met medewerking van het MKB Deventer en mede mogelijk gemaakt door de Vereniging Commercieel Onroerend goed Deventer binnenstad (VCOD) en het Deventer Binnenstadsmanagement.

De voorliggende Binnenstadsmonitor 2013 biedt u inzicht in de meest recente ontwikkelingen in de binnenstad. De monitor gaat uiteraard in op de economische functie van de Deventer binnenstad. Hierbij gaat speciale aandacht uit naar de detailhandel. Maar de Deventer binnenstad biedt meer. Het is een plek van ontspanning en recreatie. Er vinden jaarlijks meerdere grote en kleine evenementen plaats. Daarnaast is er een breed aanbod door culturele instellingen als de schouwburg, het filmhuis, meerdere musea, een poppodium et cetera. Maar de Deventer binnenstad is voor veel Deventenaren ook een plek om te wonen. Al deze onderwerpen en meer komen aan bod in de Binnenstadsmonitor.

Door de brede opzet biedt de monitor een bron van feitelijke informatie voor verschillende partijen die betrokken zijn bij de binnenstad. Alhoewel dit naslagwerk in eerste instantie gericht is op ondernemers, pandeigenaren, bestuurders en investeerders, kunnen ook andere geïnteresseerden hun voordeel doen met de geboden informatie.

Wij hopen dat de Binnenstadsmonitor uw beeld van de Deventer binnenstad verder zal verrijken, want we mogen in Deventer met recht trots zijn op onze prachtige binnenstad!

Tot slot een woord van dank aan de Rabobank Deventer voor opnieuw haar bijdrage aan de totstandkoming van deze Binnenstadsmonitor.

Wij wensen u veel leesplezier.

Robin Hartogh Heys van de Lier
Wethouder Economische Zaken

Henk Scharp
Voorzitter MKB Deventer

Harrie Huiskes
Voorzitter VCOD

Ad van Wezenbeek
Voorzitter Deventer Binnenstadsmanagement

Inhoudsopgave

Samenvatting	I
Voorwoord.....	III
Inleiding.....	7
1. Wonen in de binnenstad	9
2. Economische structuur Deventer binnenstad	15
3. Detailhandel in de binnenstad.....	21
4. Beleving in de Deventer binnenstad	32
5. Overige voorzieningen in de binnenstad	38
6. Veiligheid in de binnenstad	41

Inleiding

De Deventer binnenstad heeft veel te bieden. Voor de één is het een plek om te wonen, voor de ander een plek om te ondernemen of te werken en voor nog weer een ander is het een plek om te recreëren, te ontspannen of te winkelen. Al deze functies tezamen geven vorm aan onze binnenstad. Ook in het ambitiedocument *'Deventer: een bericht aan de stad'* (juni 2010), dat het kader vormt voor toekomstige ontwikkelingen in de binnenstad, wordt de binnenstad als één functioneel gebied beschouwd. Kernpunten zijn onder meer een verrassend voorzieningenaanbod in een historische en ontspannen setting en een unieke ligging aan de IJssel. Het versterken van deze kwaliteiten en de onderlinge samenhang is een belangrijke voorwaarde voor een levendige en veelzijdige binnenstad, aldus het ambitiedocument.

Binnenstadsmonitor als vinger aan de pols bij verwezenlijking ambitie

Alle verschillende aanwezige elementen maken de Deventer binnenstad tot wat zij is. Vanuit die brede optiek – en in het licht van de geformuleerde ambitie – is het dan ook gewenst om inzichtelijk te maken hoe de binnenstad ervoor staat. Met deze editie van de binnenstadsmonitor maken we daarom opnieuw de balans op. Zodoende komen aandachtspunten naar voren waar de binnenstad zich op kan verbeteren.

Doelgroepen binnenstadsmonitor

De monitor is in eerste instantie gericht op (organisaties van) ondernemers, pandeigenaren, bestuurders en investeerders:

- Huidige ondernemers krijgen inzichtelijk hoe de binnenstad in economisch opzicht functioneert.
- Voor ondernemers die zich in de Deventer binnenstad willen vestigen en andere investeerders, geeft de monitor een beeld van het ondernemers- en investeringsklimaat.
- Het gemeentebestuur gebruikt de monitor om beleid te maken en bij te sturen.

Afbakening binnenstad

De binnenstad van Deventer staat in dit rapport centraal. Dit gebied wordt grofweg begrensd door de IJssel, de Singels en de Wilhelminabrug. Ook de Houtmarkt, de Boreel en het Stationsplein worden in deze monitor tot de binnenstad gerekend.

FIGUUR I.1. AFBAKENING BINNENSTAD

Bron: Gemeente Deventer

Sinds 2013 heeft Deventer een nieuwe wijkindeling. Voor de binnenstad betekent dit dat ook de buurten Raambuurt en Knutteldorp deel uit maken van de binnenstad. Gezien het karakter van deze buurten (overwegend een woonfunctie), rekenen we in de Binnenstadsmonitor deze gebieden echter niet tot de binnenstad.

Leeswijzer

In het eerste hoofdstuk krijgt u meer inzicht in de woonfunctie van de binnenstad. Hoe is de samenstelling van de bevolking en de woningvoorraad vergeleken met het gemeentelijk gemiddelde? En zien we verschillen binnen het gebied? Vervolgens komt in hoofdstuk 2 de economische structuur van de binnenstad aan bod: hoeveel vestigingen en arbeidsplaatsen zijn er aanwezig en in welke sectoren. In hoofdstuk 3 gaan we dieper in op de detailhandel. Deventer als beleefstad staat centraal in hoofdstuk 4 en nog enkele algemene voorzieningen zijn opgenomen in hoofdstuk 5. De monitor besluit in hoofdstuk 6 met het onderwerp veiligheid.

Voor de Binnenstadsmonitor zijn de meest actuele cijfers gebruikt. Echter, voor nog niet alle onderwerpen zijn de cijfers over 2013 beschikbaar. De gegevens voor deze onderwerpen hebben dan betrekking op het jaar 2012.

1. Wonen in de binnenstad

De Deventer binnenstad wordt vaak in eerste instantie gezien als een gebied van ondernemen, handel, cultuur en recreatie. Maar voor 5.300 bewoners is de binnenstad ook zeker een woongebied. In dit hoofdstuk wordt dan ook een nadere blik op de bewoners en de woningvoorraad van de binnenstad geworpen.

1.1 De bewoners van de binnenstad

In vijf jaar tijd is het aantal bewoners in de binnenstad toegenomen van 5.139 tot 5.353. Dit is een toename van 4%. Gemeentebreed is de toename van het aantal inwoners in dezelfde periode lager (1%). Zien we gemeentebreed het aantal inwoners afnemen de laatste twee jaar, in de binnenstad blijft er sprake van een groei. De helft van de bewoners in de binnenstad woont in de buurt Centrum. Aan deze buurt is absoluut gezien ook de grootste toename van het aantal bewoners toe te schrijven. Relatief is Noordenbergsingel echter de afgelopen vijf jaar het hardst gegroeid. Zowel in Noordenbergkwartier en Singels is daarentegen sprake van een bevolkingsafname.

TABEL 1.1. AANTAL INWONERS, BINNENSTAD EN DEVENTER, 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	ontwikkeling '09-'13	
						abs.	rel.
Binnenstad	5.139	5.154	5.274	5.316	5.353	214	4%
Centrum	2.453	2.507	2.570	2.612	2.625	172	7%
Bergkwartier	650	641	661	659	692	42	6%
Noordenbergkwartier	797	804	803	796	764	-33	-4%
Noordenbergsingel	338	330	347	339	397	59	17%
Singels	901	872	893	910	875	-26	-3%
Deventer	97.904	98.541	98.779	98.673	98.558	654	1%

Bron: Gemeente Deventer

FIGUUR 1.1. BUURTGRENZEN BINNENSTAD

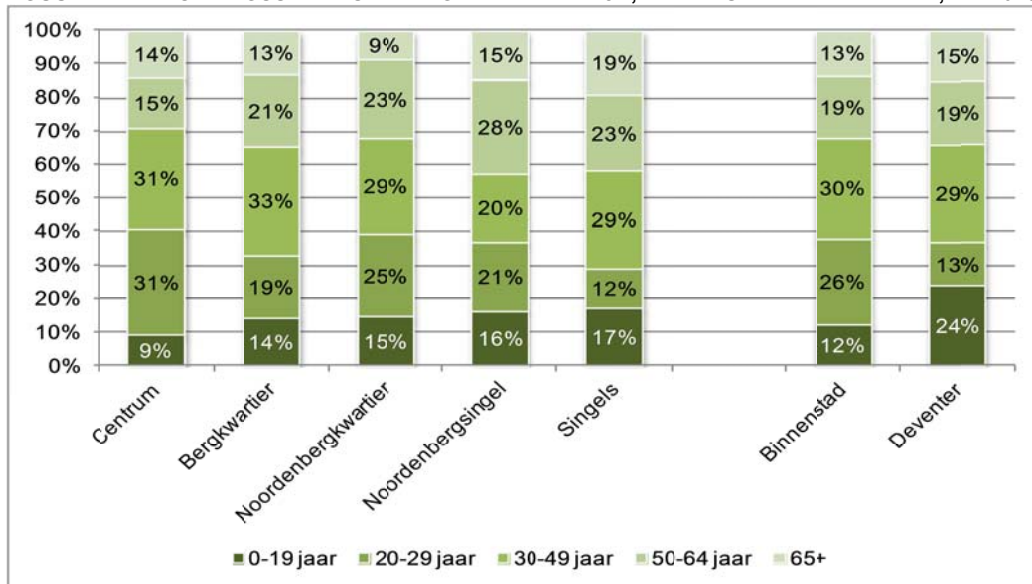
Bron: Gemeente Deventer

Binnenstad gewild onder jongvolwassenen

De jongvolwassenen zijn bovengemiddeld vertegenwoordigd in de binnenstad (figuur 1.1). Is gemeentebreed 13% van de bewoners tussen de 20 en 29 jaar oud, in de binnenstad is dit aandeel twee keer zo groot met 26%. Kinderen en jongeren zijn daarentegen benedengemiddeld vertegenwoordigd in de binnenstad: 12% tegenover 24% gemeentebreed.

Kijken we in figuur 1.2 naar de leeftijdsverdeling in de verschillende buurten in de binnenstad, dan vallen enkele dingen op. Allereerst telt het Centrum relatief de minste 0-19 jarigen (9%) en de meeste 20-29 jarigen (31%). In Singels daarentegen wonen de meeste 0-19 jarigen (17%) en de minste 20-29 jarigen (12%). Tot slot wonen in de buurten Noordenbergsingel en Singels relatief veel 50-plussers (42%).

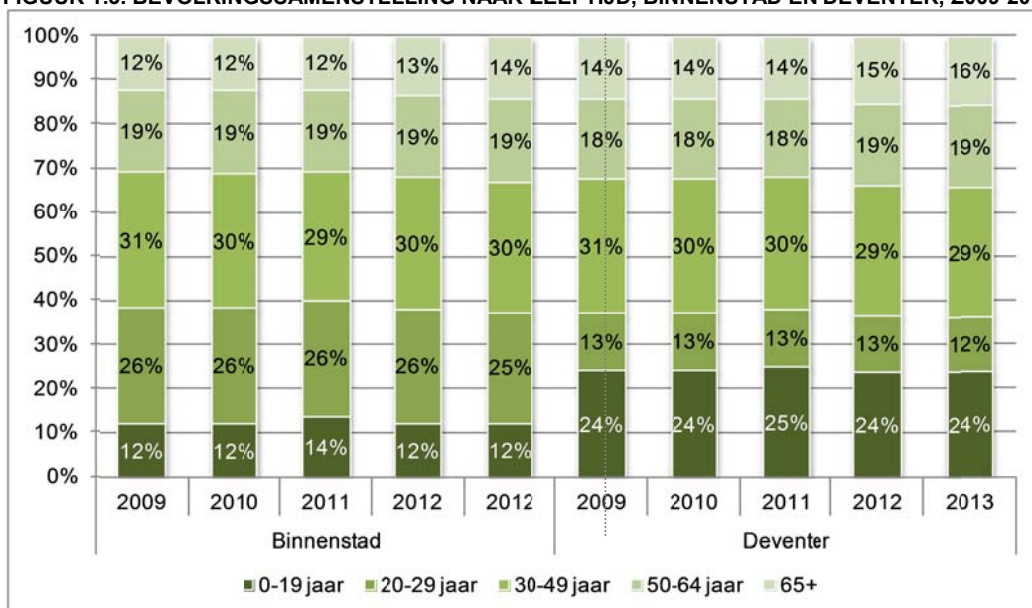
FIGUUR 1.2. BEVOLKINGSSAMENSTELLING NAAR LEEFTIJD, BINNENSTAD EN DEVENTER, 1-1-2013

Bron: Gemeente Deventer

In figuur 1.3 is een overzicht van de bevolkingssamenstelling naar leeftijd over de laatste vijf jaar opgenomen. Hierin zien we dat de leeftijdsverdeling in zowel de binnenstad als gemeentebreed nagenoeg gelijk is gebleven.

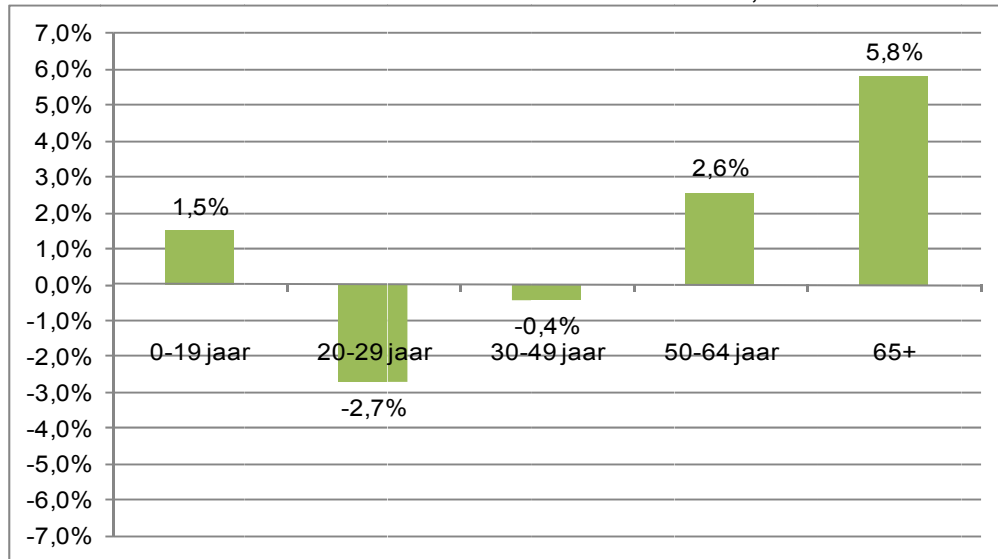
FIGUUR 1.3. BEVOLKINGSSAMENSTELLING NAAR LEEFTIJD, BINNENSTAD EN DEVENTER, 2009-2013

Bron: Gemeente Deventer

Kijken we naar de groei van de afzonderlijke leeftijdscategorieën dan zien we dat in 2013 ten opzichte van 2012 het aantal 20-29 jarigen is afgenomen met bijna 3%. Het aantal 65-plussers daarentegen is het afgelopen jaar gegroeid met bijna 6%. De afname van de 20-29 jarigen zien we vooral terug in Noordenbergkwartier en Singels. De 65-plussers zijn juist meer terug te vinden in Centrum en Noordenbergsingel.

FIGUUR 1.4. ONTWIKKELING LEEFTIJDSCATEGORIEËN 2013 T.O.V. 2012, BINNENSTAD

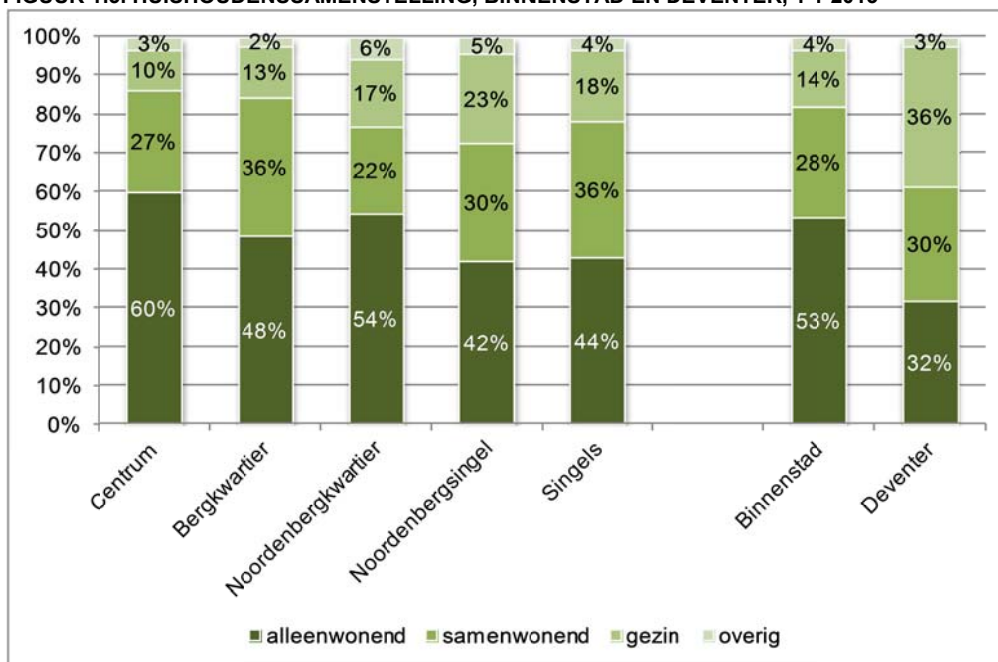
Bron: Gemeente Deventer

Naast jongvolwassenen ook veel alleenstaanden woonachtig in de binnenstad

In de binnenstad wonen niet alleen relatief veel jongvolwassenen, maar ook relatief veel alleenwonenden (figuur 1.5). Meer dan de helft van de huishoudens in de binnenstad wordt gevormd door alleenwonenden, in heel Deventer is 32% alleenwonend. Gezinnen betrekken minder snel een woning in de binnenstad: 14% tegenover 36% gemeentebreed.

In het Centrum wonen relatief de meeste alleenwonenden (60%), in Noordenbergsingel is dit aandeel beduidend minder met 42%. Daarentegen wonen in Noordenbergsingel weer meer gezinnen (23%). Bergkwartier en Singels trekken relatief meer samenwonenden aan dan gemiddeld.

FIGUUR 1.5. HUISHOUDENSAMENSTELLING, BINNENSTAD EN DEVENTER, 1-1-2013

Bron: Gemeente Deventer

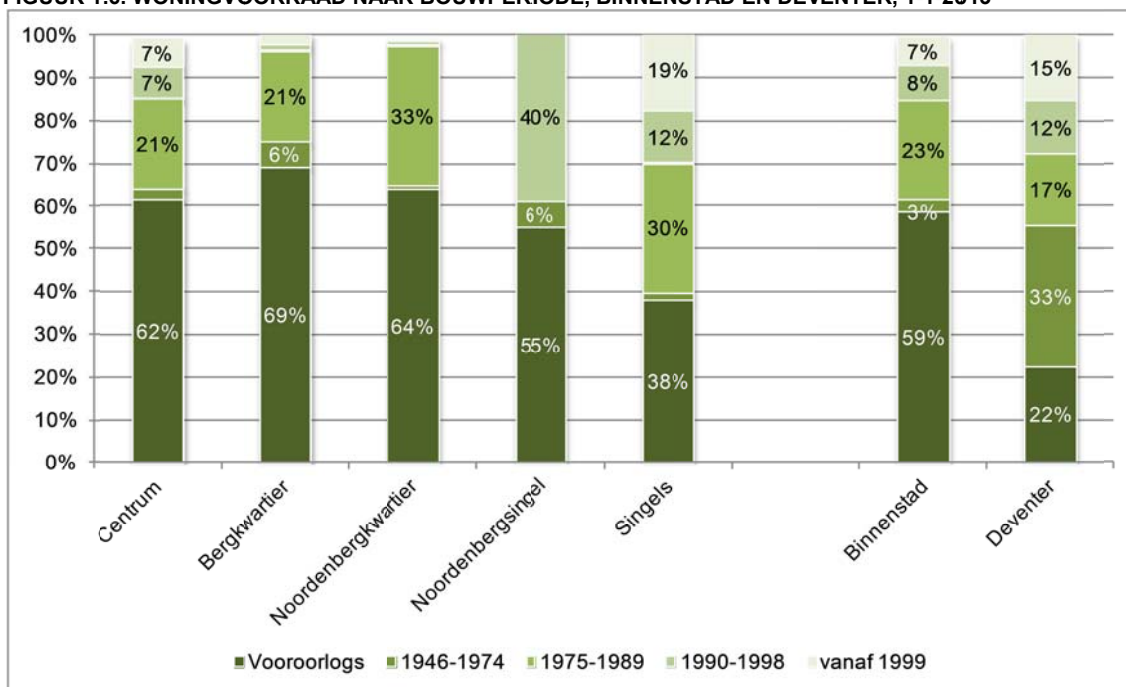
Het verschil in het huishoudensprofiel wordt verklaard door het woonmilieu van de binnenstad. Door de levendige(re) omgeving met in het algemeen kleinere woningen en minder parkeergelegenheid zijn gezinnen minder snel geneigd zich in de binnenstad te vestigen. Alleenwonenden voelen zich juist vaker wel tot dit woonmilieu aangetrokken. Ook in andere binnensteden in Nederland wonen relatief meer alleenwonenden en minder gezinnen.

1.2 De woningvoorraad

De woningvoorraad in de binnenstad bedraagt 2.898 woningen (peildatum januari 2013). Eén op de drie woningen is eigendom van de bewoner, gemeentebreed is dit aandeel 57%. Bijna 60% van de woningen in de binnenstad is gebouwd in de vooroorlogse periode (figuur 1.6). Dat is ook niet opmerkelijk, aangezien Deventer bekend staat om zijn historische binnenstad. Een deel van de binnenstad was in het verleden echter dusdanig verouderd dat herstructurering nodig was. In de periode tussen 1975 en 1989 is een deel van de binnenstad aangepakt en is er een groot aantal woningen gebouwd. In totaal komt bijna één op de vier woningen in de binnenstad uit deze periode. Ongeveer vijftien procent van de woningen is in de laatste twintig jaar gebouwd.

In de volgende figuur zien we ook dat de buurten in de binnenstad niet allemaal dezelfde ontwikkeling hebben gekend. In het Bergkwartier komt 69% van de woningen uit de vooroorlogse periode, in de buurt Singels is dit aandeel bijna twee keer zo klein met 38%. Daarentegen kent Singels relatief veel nieuwbouw: 19% van de woningen is gebouwd na 1998. In het Noordenbergkwartier is één op de drie woningen tussen 1975 en 1989 gebouwd. In Noordenbergsingel is in diezelfde periode echter helemaal niet gebouwd, hier is juist in de periode 1990-1998 flink gebouwd.

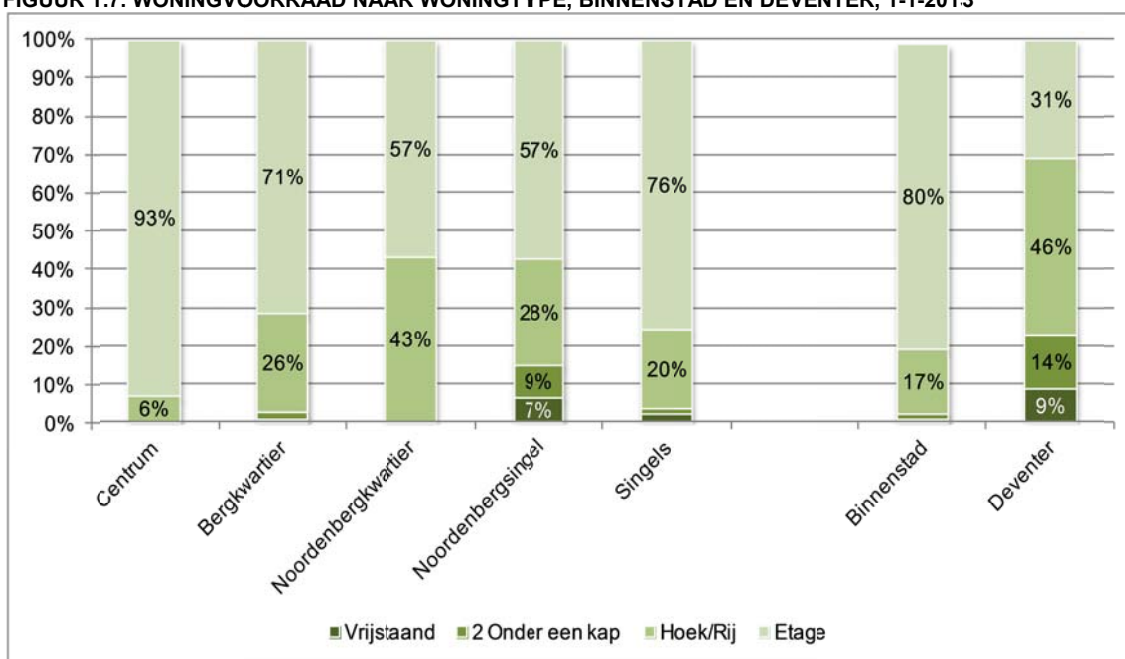
FIGUUR 1.6. WONINGVOORRAAD NAAR BOUWPERIODE, BINNENSTAD EN DEVENTER, 1-1-2013

Bron: Gemeente Deventer

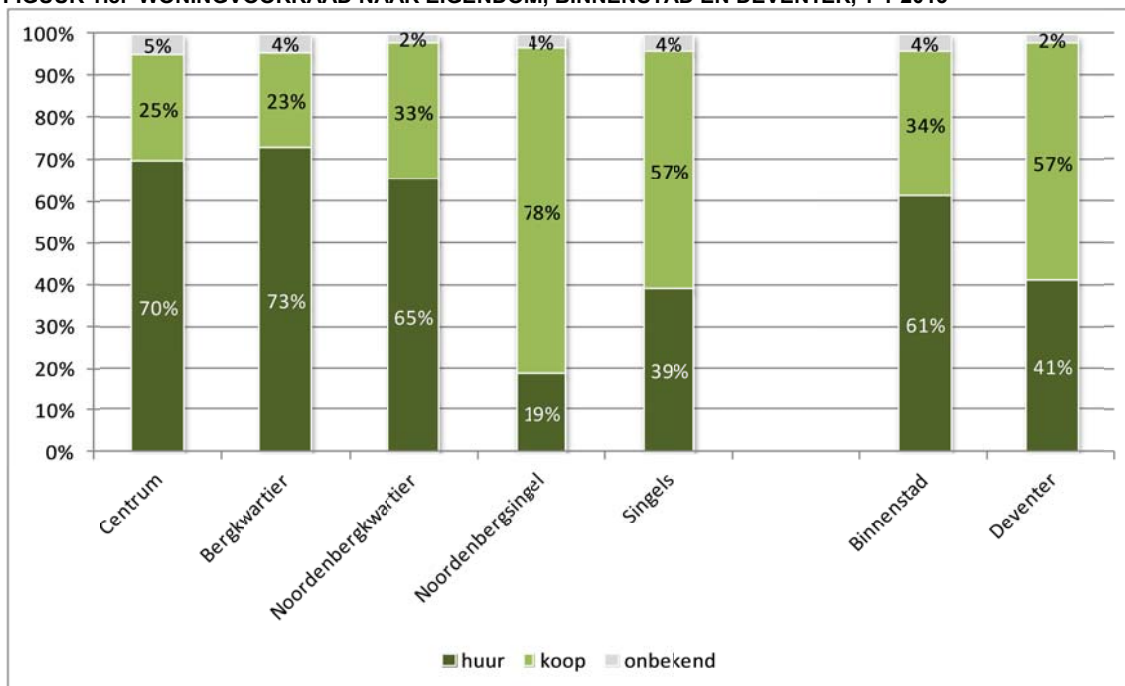
Veruit de meeste woningen in de binnenstad zijn etagewoningen: in totaal 80%. Zeventien procent van de woningen zijn hoofdzakelijk hoek- en rijwoningen. De laatste drie procent van de 2.898 woningen zijn vrijstaande of 2 onder één kap-woningen. Deze twee categorieën zijn met name in Noordenbergsingel te vinden.

FIGUUR 1.7. WONINGVOORRAAD NAAR WONINGTYPE, BINNENSTAD EN DEVENTER, 1-1-2013

Iets meer dan 60 procent van de woningen in de Binnenstad wordt gehuurd. Gemeentebreed huurt iets meer dan veertig procent van de bewoners de woning. Onder de vijf buurten in de binnenstad zien we enkele verschillen. De woningen in de buurten Centrum, Bergkwartier en Noordenbergkwartier worden overwegend gehuurd: 65 tot 73% van de woningen zijn huurwoningen. In Noordenbergsingel wordt 'slechts' 19% van de woningen gehuurd. De verhouding huur:koop in de buurt Singels komt overeen met het gemeentelijk gemiddelde.

FIGUUR 1.8. WONINGVOORRAAD NAAR EIGENDOM, BINNENSTAD EN DEVENTER, 1-1-2013

Capaciteit bijzondere woongebouwen

Naast de reguliere woningvoorraad is in de Deventer binnenstad een aantal bijzondere woongebouwen gevestigd. Dit zijn gebouwen(complexen) met één adres waar een instantie plaatsen aanbiedt voor de permanente huisvesting en huishoudelijke verzorging van een bepaalde groep personen. In de binnenstad troffen we in 2012 de volgende bijzondere typen woongebouwen aan:

- » *verzorgings- en verpleeghuizen;*
- » *een woonvoorziening voor psychiatrische patiënten;*
- » *een woonvorm religieuze gemeenschap;*
- » *crisisopvangcentra.*

In 2012 bedroeg de capaciteit van de bijzondere woongebouwen in de binnenstad 282. De capaciteit in 2013 is niet meer te bepalen, aangezien er een nieuwe wijze van registeren is ingevoerd. Bij deze registratie benoemt men wel de functies van de gebouwen, maar wordt de capaciteit niet meer bijgehouden.

2. Economische structuur Deventer binnenstad

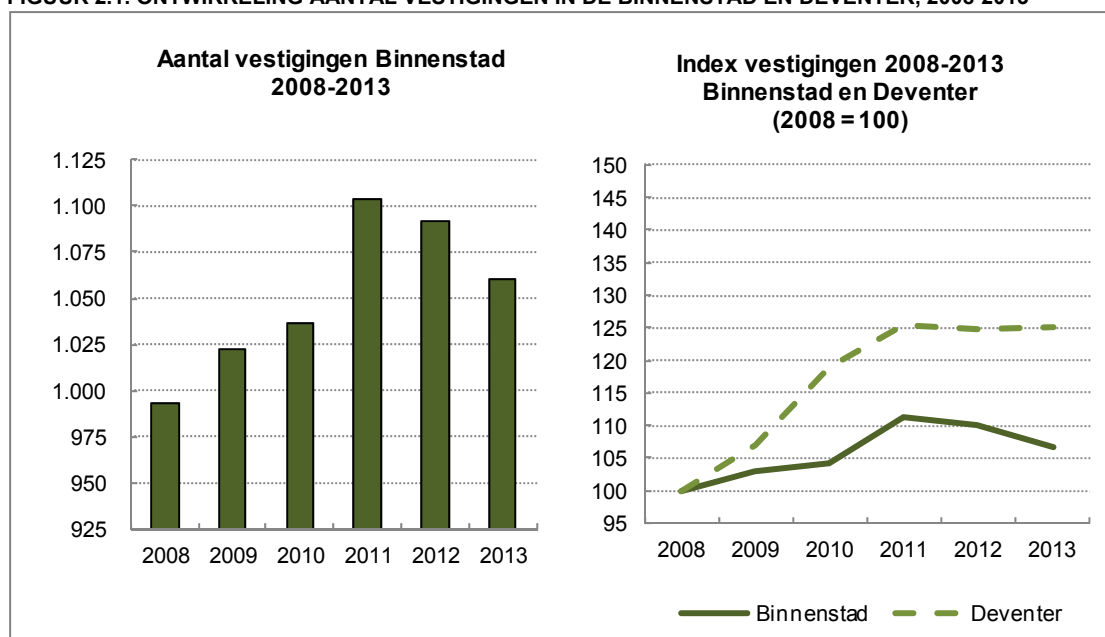
Hoe staat het met de economische structuur van de binnenstad? Welke sectoren zijn sterk vertegenwoordigd in de binnenstad? En voor welke sectoren is de binnenstad een populaire vestigingslocatie? Heeft de heersende recessie ook geleid tot een afname van het aantal vestigingen en arbeidsplaatsen in de binnenstad? Op deze vragen wordt in dit hoofdstuk antwoord gegeven.

De informatie die in dit hoofdstuk wordt gepresenteerd is gebaseerd op het 'Bedrijven en Instellingen Register Overijssel' (BIRO). Voor de indeling naar sectoren maakt de BIRO gebruik van de standaard bedrijfsindeling (SBI) van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Aantal vestigingen afgenomen

Na 2012 zien we ook in 2013 een afname van het aantal vestigingen in de Binnenstad. Gemeentebreed zien we, na een kleine dip in 2012, in 2013 weer een kleine toename van het aantal vestigingen. Het aantal vestigingen in de binnenstad is ten opzichte van 2012 met 2,9% afgenomen tot 1.060. De toename gemeentebreed is 0,3%.

FIGUUR 2.1. ONTWIKKELING AANTAL VESTIGINGEN IN DE BINNENSTAD EN DEVENTER, 2008-2013

Bron: BIRO, bewerking gemeente Deventer

Vooraf handel & reparatie en zakelijke dienstverlening gevestigd in de binnenstad

De meeste vestigingen in de binnenstad vallen onder de sector groot- en detailhandel (31%), gevolgd door advisering, onderzoek en overige specialistische zakelijke dienstverlening met 20%. Horeca neemt elf procent van de vestigingen voor haar rekening. De overige sectoren in tabel 2.1 tellen elk zeven procent of minder van het totaal aantal vestigingen.

- De volgende 9 sectoren kenden in 2013 een daling van het aantal vestigingen: groot- en detailhandel (-22), advisering, onderzoek en overige specialistische zakelijke dienstverlening (-5), bouwnijverheid (-4), horeca (-3), verhuur van roerende goederen (-3), onderwijs (-3), industrie (-1), vervoer en opslag (-1) en cultuur, sport en recreatie (-1).
- Niet geheel onverwacht is de grote vertegenwoordiging van de horeca in de binnenstad: van alle vestigingen is 41% gevestigd in de binnenstad.
- De sector verhuur en handel in onroerend goed is eveneens relatief sterk vertegenwoordigd in de binnenstad: 33% van alle vestigingen in deze sector vinden we terug in de binnenstad.

TABEL 2.1. ONTWIKKELING AANTAL VESTIGINGEN IN DE BINNENSTAD, 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Industrie	2%	2%	2%	2%	1%	1%
Bouwnijverheid	2%	2%	3%	2%	2%	2%
Groot- en detailhandel	35%	34%	33%	32%	32%	31%
Vervoer en opslag	1%	0%	1%	1%	0%	0%
Logies-, maaltijd- en drankenverstrekking	11%	10%	11%	11%	11%	11%
Informatie en communicatie	5%	5%	5%	5%	6%	7%
Financiële instellingen	3%	3%	2%	2%	2%	2%
Verhuur van en handel in onroerend goed	2%	2%	2%	2%	2%	2%
Advisering, onderzoek en overige specialistische zakelijke dienstverlening	18%	18%	18%	20%	20%	20%
Verhuur van roerende goederen en overige zakelijke dienstverlening	5%	5%	5%	5%	5%	5%
Openbaar bestuur, overheidsdiensten en verplichte sociale verzekeringen	1%	1%	1%	1%	1%	1%
Onderwijs	2%	2%	2%	2%	2%	2%
Gezondheids- en welzijnszorg	5%	4%	5%	5%	5%	5%
Cultuur, sport en recreatie	4%	5%	5%	6%	6%	6%
Overige dienstverlening	6%	6%	5%	5%	4%	5%
Totaal (<i>relatief</i>)	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Totaal (<i>absoluut</i>)	993	1.022	1.036	1.104	1.092	1.060

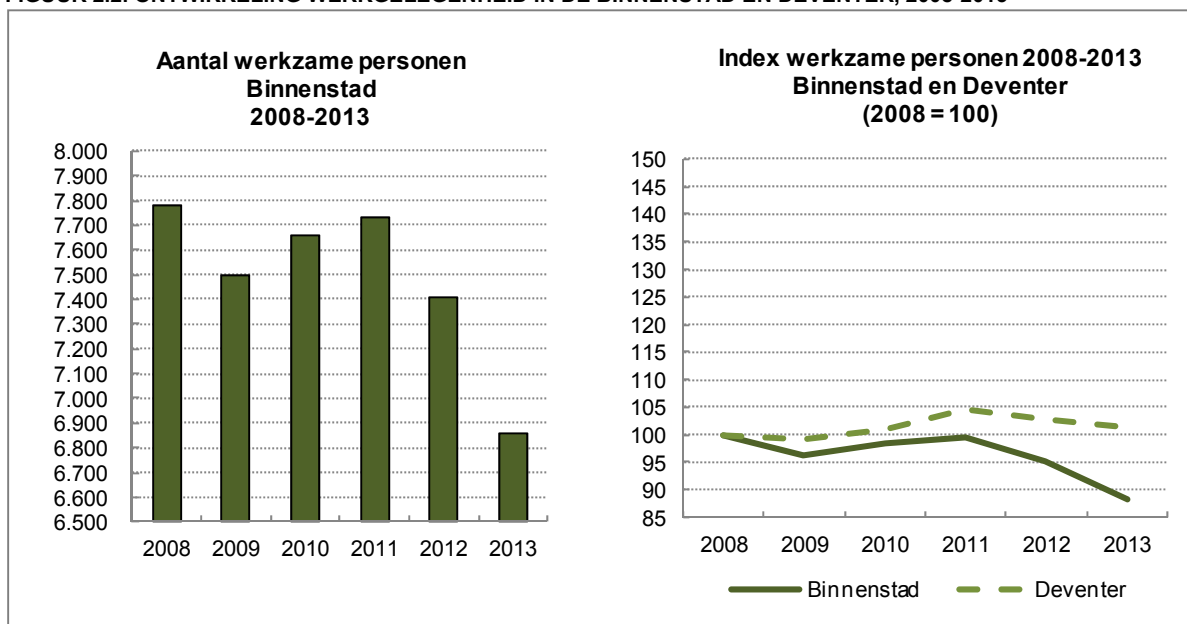
Bron: BIRO, bewerking gemeente Deventer

Aantal arbeidsplaatsen afgenomen

Figuur 2.2 laat een fluctuerend beeld zien van de ontwikkeling van de werkgelegenheid in de binnenstad. Het vertrek van twee grote organisaties in de gezondheids- en welzijnssector leidde tot een sterke afname van de werkgelegenheid in 2009. Vervolgens neemt in 2010 en 2011 het aantal arbeidsplaatsen weer toe met respectievelijk 162 en 69 plaatsen. In 2012 is er wederom sprake van een forse daling van het aantal arbeidsplaatsen, om in 2013 verder te dalen naar 6.858 arbeidsplaatsen. Dit zijn er 546 minder dan in 2012. De grootste daling van het aantal arbeidsplaatsen (255) komt voor rekening van de sector openbaar bestuur.

Ook gemeentebreed zien we een afname van het aantal arbeidsplaatsen (-1%). Deze afname is echter minder sterk dan in de binnenstad (-7%).

FIGUUR 2.2. ONTWIKKELING WERKGELEGENHEID IN DE BINNENSTAD EN DEVENTER, 2008-2013

Bron: BIRO, bewerking gemeente Deventer

Handel & reparatie, openbaar bestuur, en zakelijke dienstverlening tevens grootste werkgevers

Het afgelopen jaar waren 6.858 mensen werkzaam in de binnenstad. Een kwart van deze mensen is werkzaam in de sector groot- en detailhandel. Op enige afstand volgen de sectoren advisering, openbaar bestuur en horeca (tabel 2.2).

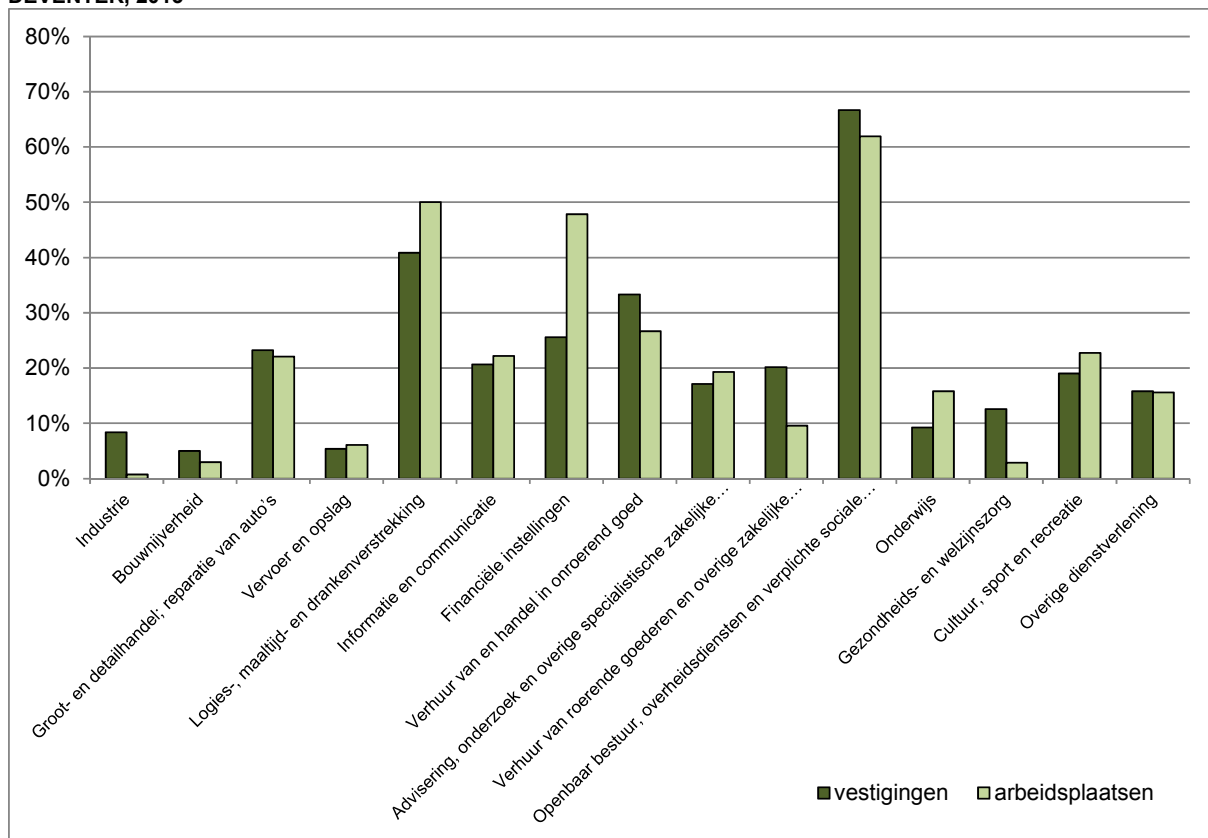
- Drie sectoren laten een toename zien van het absolute aantal arbeidsplaatsen. Het gaat om de sector informatie en communicatie (+14), verhuur van en handel in onroerend goed (+10) en financiële dienstverlening (+4).
- De overige sectoren kampen met een afname van de werkgelegenheid. De grootste verliezen zien we bij openbaar bestuur (-255), groot en detailhandel (-75), advisering (-68) en verhuur van roerende goederen (-51).

TABEL 2.2. ONTWIKKELING WERKGELEGENHEID IN DE BINNENSTAD, 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Industrie	1%	2%	1%	1%	1%	1%
Bouwnijverheid	1%	1%	1%	1%	1%	1%
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's	25%	25%	24%	24%	25%	26%
Vervoer en opslag	1%	1%	1%	1%	1%	1%
Logies-, maaltijd- en drankenverstrekking	9%	10%	11%	11%	12%	13%
Informatie en communicatie	3%	2%	3%	4%	5%	5%
Financiële instellingen	5%	5%	4%	4%	4%	4%
Verhuur van en handel in onroerend goed	2%	2%	2%	2%	2%	2%
Advisering, onderzoek en overige specialistische zakelijke dienstverlening	15%	16%	15%	15%	15%	15%
Verhuur van roerende goederen en overige zakelijke dienstverlening	3%	4%	5%	4%	3%	3%
Openbaar bestuur, overheidsdiensten en verplichte sociale verzekeringen	13%	16%	16%	16%	17%	14%
Onderwijs	8%	8%	8%	7%	7%	7%
Gezondheids- en welzijnzorg	10%	4%	4%	4%	4%	4%
Cultuur, sport en recreatie	2%	3%	3%	3%	3%	3%
Overige dienstverlening	2%	2%	2%	2%	2%	2%
Totaal (relatief)	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Totaal (absoluut)	7.777	7.498	7.660	7.729	7.404	6.585

Bron: BIRO, bewerking gemeente Deventer

FIGUUR 2.3. AANDEEL VESTIGINGEN EN ARBEIDSPLAATSEN IN DE BINNENSTAD T.O.V. HET TOTAAL IN DEVENTER, 2013

Bron: BIRO, bewerking gemeente Deventer

- Van drie sectoren is meer dan veertig procent van alle arbeidsplaatsen in de binnenstad te vinden. Het gaat om de sectoren openbaar bestuur (62%), horeca (50%) en financiële instellingen (48%).
- Van alle werknemers in de industrie, bouwnijverheid, vervoer en opslag en gezondheids- en welzijnszorg is een beperkt deel werkzaam in de binnenstad. Concreet gaat het om 6% of minder.
- Uit figuur 2.3 valt ook af te leiden dat de vestigingen in de sectoren horeca, financiële instellingen, onderwijs en cultuur sport en recreatie relatief veel arbeidsplaatsen per vestiging tellen in de binnenstad.

3. Detailhandel in de binnenstad

Een binnenstad zonder detailhandel is ondenkbaar in Nederland, zo ook in Deventer. De detailhandel in de binnenstad is een belangrijke trekker voor mensen van binnen en buiten Deventer. Daarnaast is het met ruim 1.800 werkzame personen de belangrijkste banenmotor van de binnenstad. Daarom gaat dit hoofdstuk dieper in op deze bedrijfstak.

In paragraaf 3.1 wordt uitgebreid ingegaan op het winkelaanbod in de binnenstad, met aansluitend aandacht voor de bezoekers in paragraaf 3.2. Het ondernemersklimaat staat centraal in paragraaf 3.3 en de laatste paragraaf (3.4) gaat in op de huurprijzen in de binnenstad.

3.1 Winkelaanbod

Aantrekkelijk winkelen heeft voor iedere bezoeker weliswaar een andere definitie, desondanks zijn er twee gemeenschappelijke indicatoren aan te wijzen:

- » Het aanbod aan funshop-winkels: naar aantal winkels, zelfstandigen en winkelvloeroppervlak (wvo);
- » De inrichting van het winkelgebied: naar aantal bezoekers (per meetpunt).

In deze paragraaf staat het winkelaanbod centraal, inclusief het marktwezen. De bezoekers komen in de volgende paragraaf aan bod.

Winkelaanbod: minimale toename aantal winkels en afname winkelvloeroppervlak

Een divers aanbod van branchegroepen en zelfstandige detaillisten draagt bij aan het recreatief winkelen in de binnenstad, ook wel funshoppen genoemd. Indicatoren waarmee we de staat van het winkelaanbod in de Deventer binnenstad kunnen opmaken zijn het aantal winkels per branche, de winkelvloeroppervlakte, uitgedrukt in het aantal m² en het aantal zelfstandigen. Tabel 3.1 laat de ontwikkeling zien van het aantal vestigingen per branchegroep over de laatste vijf jaar.

TABEL 3.1. VESTIGINGEN IN DE BINNENSTAD, NAAR BRANCHEGROEP, 2009-2013

	Aantal vestigingen				
	2009	2010	2011	2012	2013
Dagelijks 1)	40	39	36	38	41
Mode en luxe 2)	163	156	157	157	156
Vrije tijd 3)	41	40	41	40	39
In en om huis 4)	46	43	43	43	47
Overig detailhandel	42	43	40	38	34
Totaal detailhandel	332	321	317	316	317

Branchegroep	Percentage
Mode en luxe	49%
In en om huis	15%
Vrije tijd	12%
Dagelijks	13%
Overig	11%

1) Voedings- en genotsmiddelen, persoonlijke verzorging;

2) Warenhuizen, kleding en mode-accessoires, schoenen en lederwaren, juweliers- en optische artikelen, huishoudelijke en luxe artikelen, en antiek en kunstvoorwerpen;

3) Sport- en spelartikelen, hobbybenodigdheden, en boeken en beeld/geluid;

4) Bloemen, planten en tuinbenodigdheden, bruin- en witgoed, auto- en fietsbenodigdheden, doe-het-zelf artikelen en wonen.

Bron: Locatus, bewerking gemeente Deventer

Het aantal detailhandelsvestigingen in de binnenstad is nagenoeg gelijk gebleven. De binnenstad kent sinds vorig jaar 1 extra vestiging (totaal 317 vestigingen). Mode en luxe is nog altijd het sterkst vertegenwoordigd met 156 vestigingen en neemt bijna de helft van alle vestigingen in de detailhandel voor haar rekening.

*Bankzaken
regelen met
de app*

*om 't direct
op orde te
hebben.*

Met onze online diensten kunt u meer dan u denkt.

Waar u ook bent, met de Rabo Bankieren App regelt u uw bankzaken met het grootste gemak. Met de app kunt u bijvoorbeeld uw saldo checken, in veel gevallen zonder Random Reader een betaling doen en zelfs uw pas blokkeren.

Download nu de Rabo Bankieren App op uw mobiel of tablet.

Samen sterker

Rabobank

*Weten wat
er in uw
sector speelt*

*met één
druk op de
knop.*

De Rabo Kennis App: actuele kennis direct beschikbaar.

Op de hoogte blijven van ontwikkelingen in uw sector is nu wel erg eenvoudig.

Met de Rabo Kennis App heeft u relevante kennis snel bij de hand om uw visie te bepalen en te anticiperen op economische ontwikkelingen in uw branche.

Download nu de Rabo Kennis App via rabobank.nl/kennis

Samen sterker

Rabobank

TABEL 3.2. WVO IN DE BINNENSTAD, NAAR BRANCHEGROEP, 2009-2013

	wvo					wvo per vestiging				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Dagelijks 1)	7.716	7.688	7.552	7.593	7744	193	197	210	200	189
Mode en luxe 2)	28.747	28.008	27.610	27.729	27982	176	180	176	177	179
Vrije tijd 3)	7.227	7.298	7.284	7.282	7870	176	182	178	182	202
In en om huis 4)	11.734	11.340	10.876	11.008	10466	255	264	253	256	223
Overig	3.415	4.116	3.355	3.566	2616	81	96	84	94	77
Totaal detailhandel	58.839	58.450	56.677	57.178	56.678	177	182	179	181	179

Excl. leegstand

Bron: Locatus, bewerking gemeente Deventer

De detailhandel vertegenwoordigt bijna 56.700m² wvo in de Deventer binnenstad. Dit is 500m² wvo minder dan vorig jaar en bijna gelijk aan het aantal m² wvo in 2011. De ervaring leert dat er jaarlijks fluctuatie in winkels en typen winkels is.

De helft van het winkelvloeroppervlak (49%) valt onder de branchegroep mode en luxe. De branchegroep 'in en om het huis' heeft gemiddeld genomen de grootste vestigingen in de binnenstad (223 m² wvo). In dit gemiddelde is echter wel een afname te constateren van bijna 13%. Dit is o.a. het gevolg van enkele bedrijfssluitingen in de woninginrichting, waaronder een grote winkel met 850m² wvo. De branchegroep vrije tijd heeft te maken met een stijging van het aantal meters wvo. Dit komt o.a. door opening van winkels aan de Houtmarkt en in de Boreel die een grote oppervlakte kennen.

Waar vorig jaar nog alle branches een toename lieten zien van het totale winkelvloeroppervlak, geldt dat dit jaar niet voor de branches in en om het huis en overig. De branches 'In en om het huis' ervaren de gevolgen van internetwinkels en de gevolgen van de economische situatie: enerzijds minder nieuwbouw/vervanging van woningen waardoor er een verminderde vraag naar nieuwe inrichting is, anderzijds besteden mensen minder aan woninginrichting en gaat "de bank nog wel een paar jaartjes mee".

Filialisering

Met de term 'filialisering' doelen we op het verschijnsel dat het aantal zelfstandige winkeliers terugloopt door de komst van winkelketens. Van belang hierbij is om onderscheid te maken tussen franchisebedrijven en een filiaal. Het franchisebedrijf lijkt op een filiaal, maar een filiaal is volledig eigendom van het moederbedrijf en het franchisebedrijf is eigendom van de franchisenemer. Een filiaal wordt geleid door een werknemer van het moederbedrijf en een franchisenemer is zelfstandig ondernemer.

Bijna tweederde (61%) van het aantal detailhandelsvestigingen in de binnenstad behoort tot de groep van zelfstandigen. Met name in de branchegroep 'overig' bevinden zich veel zelfstandigen: 91%. Deze verdeling is vergelijkbaar met vorig jaar (2012). De dagelijkse sector kent relatief de minste zelfstandigen: 49%.

Kijken we naar het winkelvloeroppervlak, dan zien we dat de filiaalvestigingen gemiddeld groter zijn dan zelfstandigen. Een filialist doet zaken op gemiddeld 306m² wvo, een zelfstandige beschikt over gemiddeld 96m² wvo. Voor beiden geldt dat zij gemiddeld minder meters gebruiken dan vorig jaar. Kijken we naar het totaal, dan heeft de groep filialisten 67% wvo in handen en de zelfstandigen de overige 33%.

We kunnen ook in kaart brengen hoe de verdeling van het aantal zelfstandige winkeliers over de binnenstad uitvalt. Deze winkels zijn in figuur 3.1 met groen weergegeven. Franchisenemers worden door Locatus daarbij als zelfstandige winkelier meegeteld, als uit de uitstraling van de winkelinrichting blijkt, dat de winkelier zelfstandig van de handelsnaam kan opereren¹.

Uit figuur 3.1 valt af te leiden dat de meeste zelfstandige detaillisten gevestigd zijn in het (zuid)westelijke gedeelte van de binnenstad: Nieuwstraat, Engestraat, Kleine Overstraat en Grote Overstraat. Ook in het Bergkwartier en in de Smedenstraat zijn relatief veel zelfstandigen gevestigd.

FIGUUR 3.1. ZELFSTANDIGE DETAILISTEN IN DE BINNENSTAD, 2013

Bron: Locatus, bewerking gemeente Deventer

¹ Dit blijkt bijvoorbeeld uit het feit dat de winkelier niet de huisstijl van de handelsnaam op alle fronten volgt.

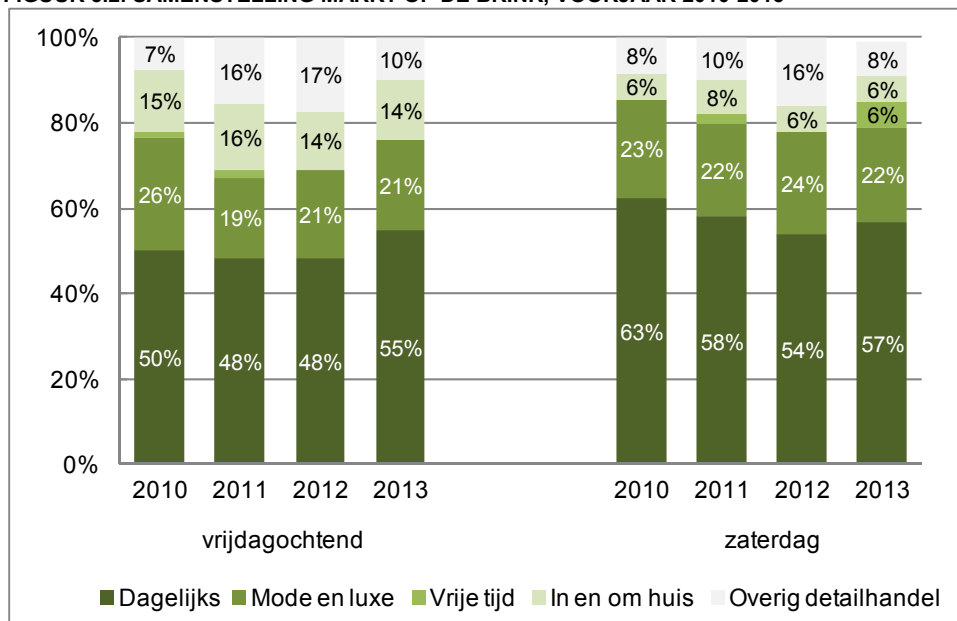
Marktwezen

Elke vrijdagochtend en zaterdag is er een markt op de Brink. Evenals in 2012 telt de vrijdagmarkt 58 vaste standplaatshouders en op de zaterdagmarkt zijn dit er 49, één minder dan vorig jaar. Naast deze vaste standplaatshouders zijn er ook zogenaamde dagplaatsen. Dit aantal fluctueert per week: op vrijdag gaat het om gemiddeld zes dagplaatsen, op zaterdag om gemiddeld twee.

Op basis van informatie van de marktmeester is het mogelijk om de samenstelling van het marktwezen op beide dagen inzichtelijk te maken. Hierbij sluiten we aan bij de indeling in branchegroepen zoals in tabel 3.1 is gehanteerd.

De branchegroep 'dagelijks' is het sterkst vertegenwoordigd op zowel de vrijdag- als de zaterdagmarkt. Meer dan de helft van alle vaste standplaatshouders verkoopt producten als groente en fruit, kaas, snacks en persoonlijke verzorgingsproducten. Het aandeel kramen in de branchegroep 'mode en luxe' is de laatste jaren vrij stabiel: 20%-25%. De branchegroep 'vrije tijd' is in tegenstelling tot vorig jaar in 2013 wel weer vertegenwoordigd op de Deventer zaterdagmarkt met een marktaandeel van 6%. De categorie 'overig' is na een toenemende trend in 2013 minder aanwezig op de markt.

FIGUUR 3.2. SAMENSTELLING MARKT OP DE BRINK, VOORJAAR 2010-2013

Bron: Gemeente Deventer, 2013

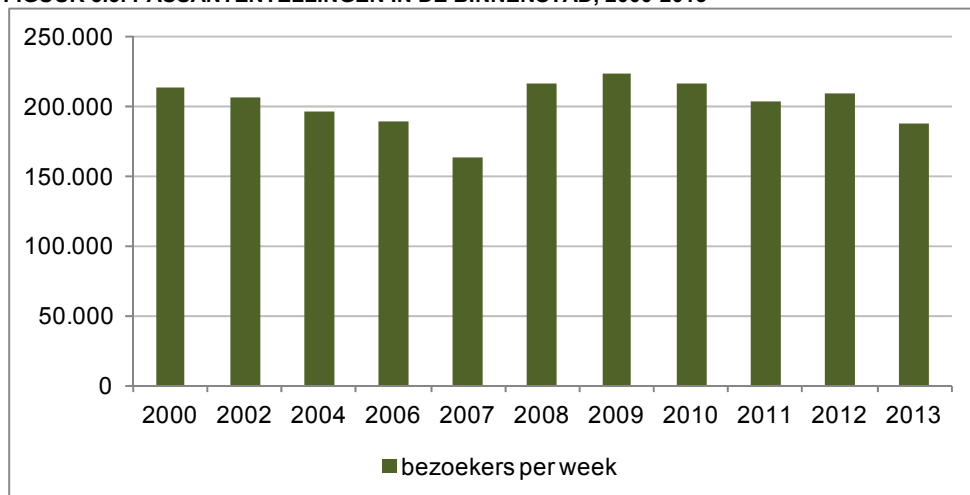
3.2 De bezoekers

De omvang van het bezoek aan de binnenstad kunnen we op twee manieren in beeld brengen:

- » het totaal aantal bezoekers;
- » het aantal bezoekers per meetpunt: de penetratiegraad.

Op basis van telgegevens van Locatus over het aantal winkelpassanten ontstaat een beeld van de druktepatronen in Nederlandse binnensteden. In totaal zijn in Deventer vanaf 2000 elf tellingen gehouden. Hierdoor kan voor de binnenstad inzicht worden verkregen in de bezoekersaantallen over verschillende jaren. Van belang om te weten is dat in 2008 11.000 m² wvo detailhandel is toegevoegd aan de binnenstad als gevolg van de oplevering van de Boreel.

FIGUUR 3.3. PASSANTENTELLINGEN IN DE BINNENSTAD, 2000-2013

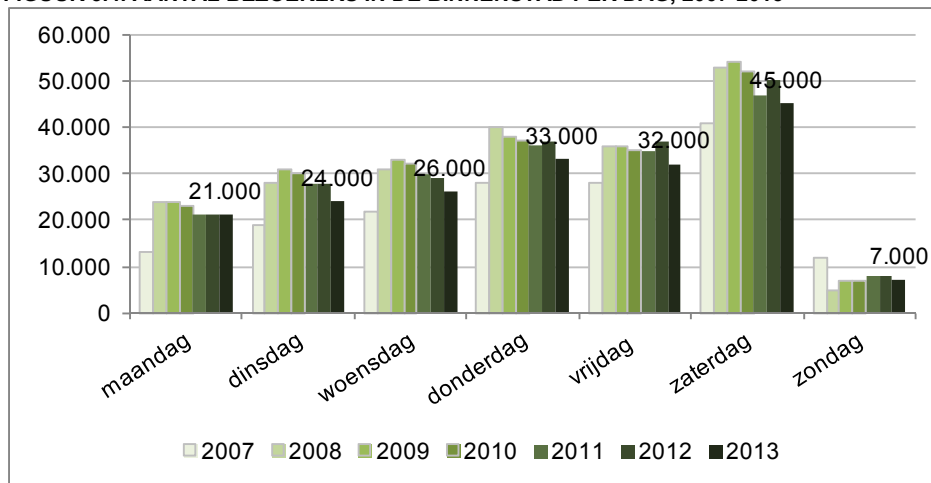
Bron: Locatus, bewerking gemeente Deventer

De binnenstad ontving in 2013 187.300 bezoekers. Het aantal bezoekers aan de binnenstad is ten opzichte van 2012 met ruim 10% afgenomen. Met dit aantal weekbezoekers staat Deventer op de 23^e plaats van een ranglijst met 141 onderzochte winkelgebieden in Nederland. In 2012 stond Deventer op de 22^e plaats. Ondanks de afname van het aantal bezoekers is Deventer dus nauwelijks gedaald op de ranglijst. Mogelijk hebben ook andere steden te maken met afname van het aantal bezoekers. Landelijk is de afname gemiddeld 2%.

Op het drukste punt in de binnenstad, ter hoogte van de Korte Bisschopstraat, is de penetratiegraad 82%. Dat betekent dat op dit punt 82% van alle 187.300 weekbezoekers dit punt passeert, oftewel 153.586 bezoekers per week. Met een gemiddelde penetratiegraad van 23% blijft de doorbloeding van de stad laag. Dit betekent dat er veel deelbezoeken plaatsvinden in de binnenstad. Met een penetratiegraad van 23% staat Deventer op de 124^e plaats op de ranglijst van de 141 winkelgebieden. Tussen 13:45u en 15:15u wordt gemiddeld de grootste drukte bereikt in de Deventer binnenstad. Dit komt overeen met het landelijke beeld.

Om een beeld te geven van het aantal bezoekers per dag, heeft Locatus met behulp van een groot aantal kassatransacties een doorberekening gemaakt. In onderstaande figuur staat het druktebeeld in de week in de Deventer binnenstad weergegeven.

FIGUUR 3.4. AANTAL BEZOEKERS IN DE BINNENSTAD PER DAG, 2007-2013

Bron: Locatus, bewerking gemeente Deventer

- Het aantal bezoekers op maandag is gelijk gebleven ten opzichte van 2011 en 2012. De overige dagen ervaren een daling van het aantal bezoekers. De daling van het aantal bezoekers is het hoogst op dinsdag en vrijdag, allebei 14%.

Bezoekers van de markt

In het koopstromenonderzoek dat in 2010 voor het laatst door de gemeente Deventer is uitgevoerd, is ook het bezoek aan de vrijdag- en zaterdagmarkt aan de orde geweest. Hieruit kwam naar voren dat:

- De regionale functie van de twee markten beperkt is, twaalf procent van de bezoekers komt uit de regio;
- Ruim driekwart combineert het bezoek aan de markt met een andere activiteit, waarvan:
 - 80% met winkelen;
 - 18% met boodschappen doen in een supermarkt bijvoorbeeld;
 - 21% met horecabezoek;
 - 4% vanuit het werk een bezoek aflegt;
 - 9% het met andere zaken combineert, waarbij de bibliotheek en bezoek familie / vrienden / kennissen vaak worden genoemd.
- Op de vraag wat er kan verbeteren op de Deventer markt noemt:
 - Bijna een kwart meer verschillende producten;
 - 6% meer kramen dezelfde soort producten (meer keuze);
 - 6% een betere opstelling van de kramen;
 - 3% andere openingstijden;
 - 10% een betere vulling op de markt (te veel lege plekken);
 - 18% een ander aspect.

Segmentgebieden

Landelijk wordt onderscheid gemaakt in de norm voor het aantal passanten per meetpunt naar type gebied (= penetratiegraad). De normen zijn vrij ruim, omdat de gebiedsindeling breed gedefinieerd is:

- **A1-gebied:** 75% tot 100% van de bezoekers doet dit gebied aan.
- **A2-gebied:** 50% tot 75% van de bezoekers doet dit gebied aan.
- **B1-gebied:** 25% tot 50% van de bezoekers doet dit gebied aan.
- **B2-gebied:** 10% tot 25% van de bezoekers doet dit gebied aan.
- **C-gebied:** 5% tot 10% van de bezoekers doet dit gebied aan.

In de Deventer binnenstad zijn de Korte Bisschopstraat en de kop van de Brink het A1-gebied, het deel van de Lange Bisschopstraat grenzend aan de Korte Bisschopstraat vormt het A2-gebied. Achter de Broederen, Engestraat, het laatste deel van de Lange Bisschopstraat, Nieuwstraat, Spijkerboorsteeg, Keizerstraat, Walstraat en de Boreel maken samen het B-gebied (zie figuur 3.5).

FIGUUR 3.5. SEGMENTGEBIEDEN IN DE BINNENSTAD, 2013

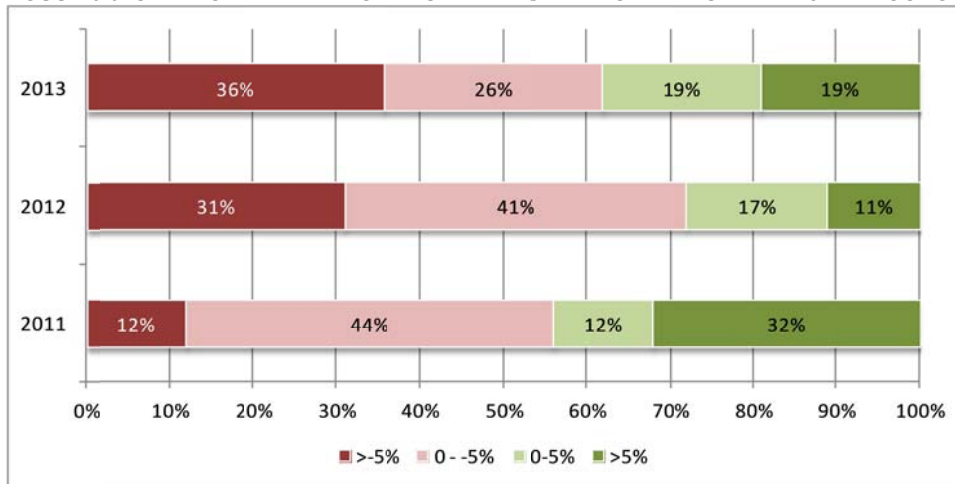
Bron: Locatus, bewerking gemeente Deventer

3.3 Ondernemersklimaat

Jaarlijks benadert het MKB Deventer alle ondernemers in het kernwinkelapparaat om mee te werken aan een peiling over het economisch functioneren van hun zaak. In 2013 hebben 54 ondernemers aan de peiling meegewerkt. De belangrijkste bevindingen komen hieronder aan de orde.

In figuur 3.6 is te zien dat 60% van de ondernemers in het eerste halfjaar van 2013 te maken heeft gehad met een omzetzijging ten opzichte van het eerste halfjaar van 2012. Dit resultaat is beter dan 2012, waar bijna driekwart van de ondernemers te maken heeft gehad met een omzetzijging over dezelfde periode. Voor ongeveer één op de drie ondernemers was de omzetzijging groter dan 5%. Veertig procent van de ondernemers heeft desondanks een toename van de omzet gezien het eerste half jaar.

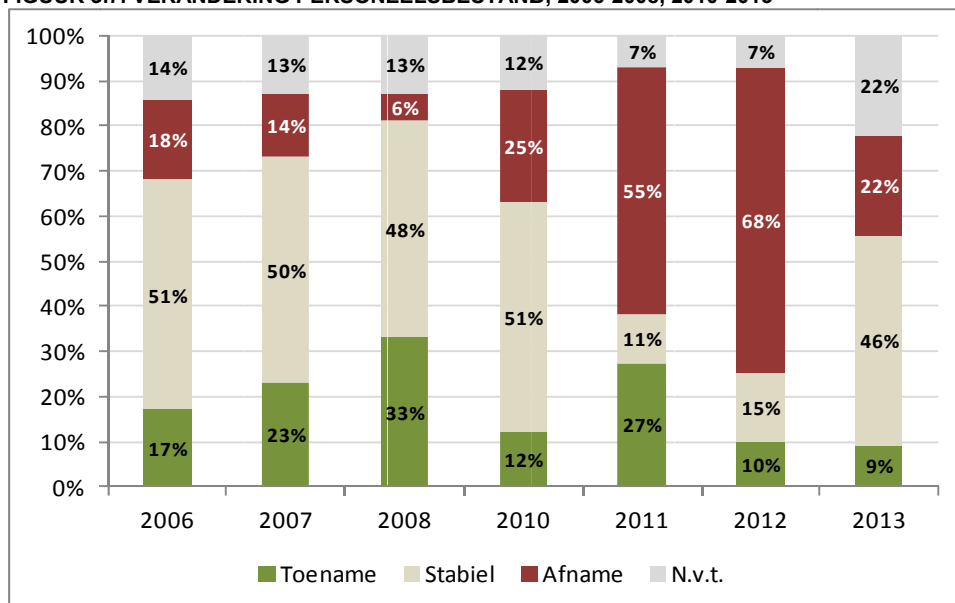
FIGUUR 3.6. OMZETONTWIKKELING EERSTE HALFJAAR T.O.V. EERSTE HALFJAAR VOORGAAND JAAR

Bron: MKB Deventer, bewerkt door gemeente Deventer

Het afgelopen jaar heeft een op de vijf ondernemers het personeelsbestand zien slinken (figuur 3.7). Dit is beduidend minder dan in voorgaande jaren. Evenals vorig jaar zijn er ook ondernemers die meer personeel hebben aangenomen in het afgelopen jaar. Dit gaat op voor negen procent van de ondernemers.

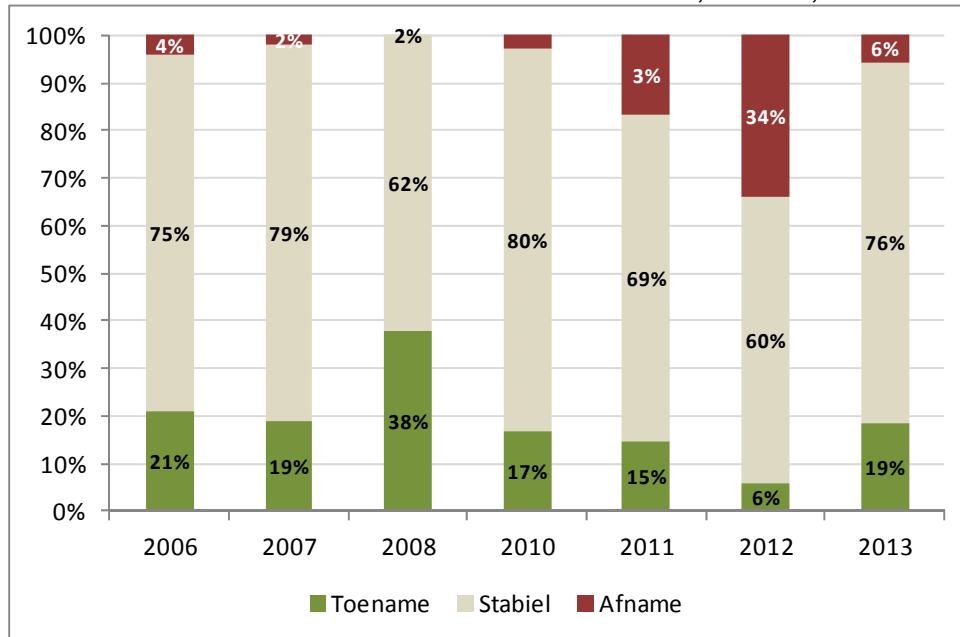
FIGUUR 3.7. VERANDERING PERSONEELSBESTAND, 2006-2008, 2010-2013

Bron: MKB Deventer, bewerkt door gemeente Deventer

De ondernemers zijn voor de komende twee jaren positiever over de ontwikkeling van het personeelsbestand dan in 2012. Voor de komende twee jaar verwacht ruim drie op de vier ondernemers dat het personeelsbestand stabiel zal blijven, en 1 op de vijf ondernemers verwacht een toename in het personeelsbestand. Een enkeling (6%) verwacht een afname, terwijl dit vorig jaar nog 34% was (figuur 3.8).

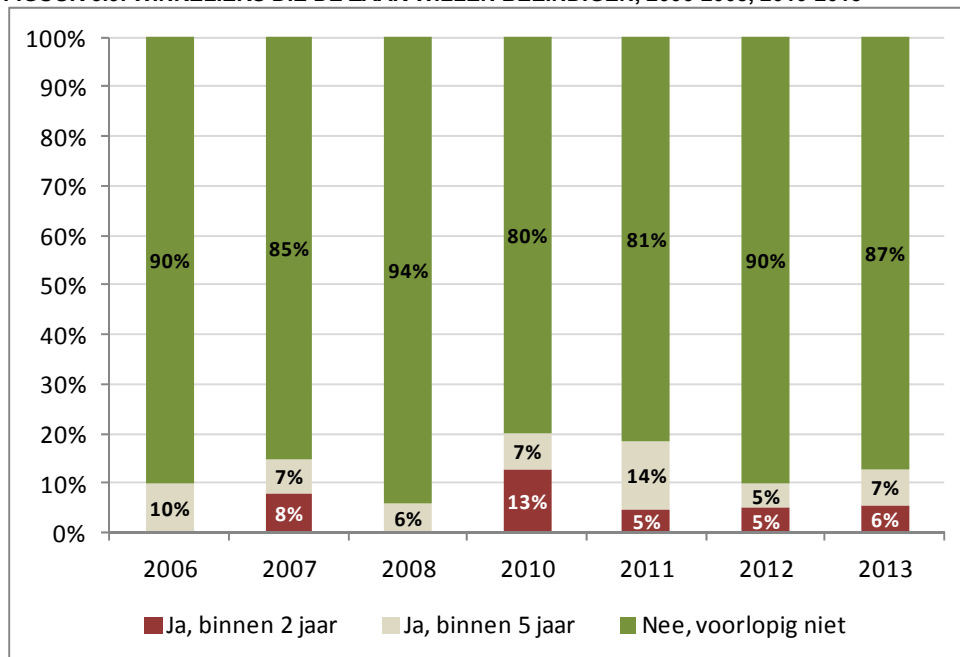
FIGUUR 3.8. VERWACHTE ONTWIKKELING PERSONEELSBESTAND, 2006-2008, 2010-2013

Bron: MKB Deventer, bewerkt door gemeente Deventer

Veruit de meeste winkeliers (87%) geven aan dat zij voorlopig de zaak nog niet willen beëindigen. Van de overige dertien procent wil 6% binnen twee jaar de zaak beëindigen en 7% wil dit binnen vijf jaar.

FIGUUR 3.9. WINKELIERS DIE DE ZAAK WILLEN BEEINDIGEN, 2006-2008, 2010-2013

Bron: MKB Deventer, bewerkt door gemeente Deventer

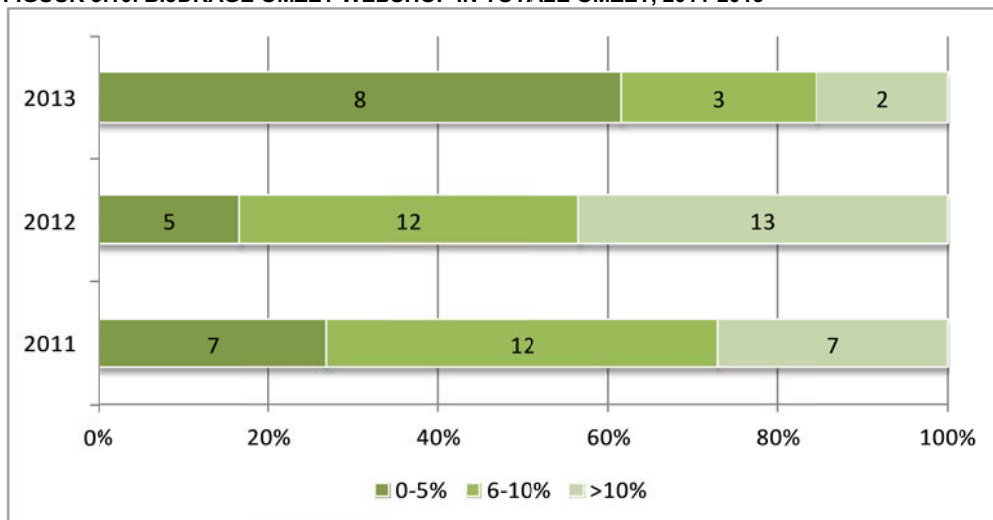
Toenemende aantal ondernemers met een webshop

Ruim 40% van de ondernemers geeft aan een eigen webshop bij de onderneming te hebben. Dit is een stijging ten opzichte van vorig jaar, toen een kwart van de ondernemers een eigen webshop had. Van de ondernemers zonder webshop gaf 9% aan dat dit niet het geval is, omdat de onderneming een franchise is.

Ook dit jaar is er gekeken naar de omzet van de webshop. Ondanks dat er meer ondernemers zijn met een webshop, is de respons voor dit onderdeel lager uitgevallen dan voorgaande jaren; 41% van de ondernemers met een webshop heeft aangegeven niet te weten wat de omzetsijging/daling is of wil dit niet zeggen. Omdat het hier om lage aantallen gaat, staan de absolute getallen weergegeven.

Figuur 3.10 geeft de bijdrage van de omzet van de webshop in de totale omzet weer. Voorgaande jaren was de bijdrage in de omzet door de webshop voor relatief meer ondernemers groter dan het afgelopen jaar.

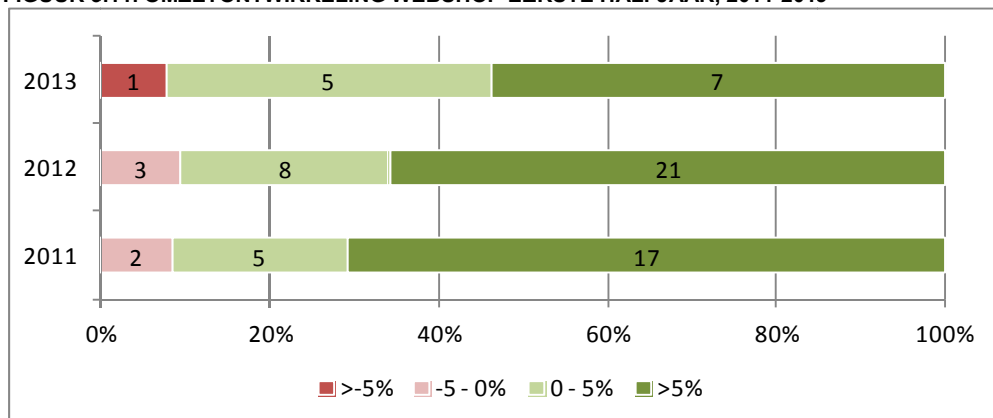
FIGUUR 3.10. BIJDRAGE OMZET WEBSHOP IN TOTALE OMZET, 2011-2013

Bron: MKB Deventer, bewerkt door gemeente Deventer

Figuur 3.11 laat zien dat de meeste ondernemers met een webshop in het eerste halfjaar van 2012 een toename van de omzet hebben vanuit de webshop. Voor de meeste ondernemers is deze stijging groter dan vijf procent.

FIGUUR 3.11. OMZETONTWIKKELING WEBSHOP EERSTE HALFJAAR, 2011-2013

Bron: MKB Deventer, bewerkt door gemeente Deventer

3.4 Huurprijzen in de binnenstad

Inzicht in de huurprijzen van de winkelpanden in de binnenstad geeft een breder beeld van het economisch functioneren van de binnenstad. Via het MKB is bij een makelaar geïnformeerd naar de huurprijzen per m² per jaar in de verschillende winkelstraten. Gevraagd is naar de bandbreedte waarin tachtig procent van de huren in de straten zich bevinden.

TABEL 3.3. ONTWIKKELING HUURPRIJZEN PER M2 PER JAAR IN DE BINNENSTAD, 2008-2013

	2009	2010	2011	2012	2013
Korte Bisschopstraat	€ 550 - € 800	€ 550 - € 800	€ 500 - € 800	€ 500 - € 800	€ 500 - € 800
Lange Bisschopstraat	€ 225 - € 800	€ 225 - € 800	€ 200 - € 800	€ 175 - € 800	€ 155 - € 800
Smedenstraat	€ 125 - € 500	€ 125 - € 500	€ 110 - € 500	€ 110 - € 500	€ 110 - € 500
Broederenstraat	€ 175 - € 350	€ 175 - € 350	€ 150 - € 300	€ 150 - € 275	€ 150 - € 275
Engestraat	€ 175 - € 250	€ 175 - € 250	€ 150 - € 250	€ 140 - € 225	€ 125 - € 215
Nieuwstraat	€ 100 - € 140	€ 100 - € 140	€ 100 - € 140	€ 100 - € 130	€ 90 - € 130
Kleine Overstraat	€ 100 - € 150	€ 100 - € 150	€ 100 - € 150	€ 100 - € 140	€ 100 - € 150
Grote Overstraat	€ 100 - € 160	€ 100 - € 160	€ 100 - € 150	€ 100 - € 140	€ 100 - € 155
Houtmarkt - Pikeursbaan- Waltorenpad	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	€ 190 - € 240

Bron: Rodenburg Bedrijfsmakelaars

Uit de inschatting van de ontwikkeling van de huurprijzen blijkt dat in de beide Bisschopstraten – en dan in het bijzonder in de Korte Bisschopstraat – de hoogste huren worden gerekend. Op enige afstand volgt de Smedenstraat.

Het afgelopen jaar hebben er een paar verschuivingen plaatsgevonden in de bandbreedtes van de huurprijzen.

- In de Lange Bisschopstraat, de Engestraat en de Nieuwstraat is de onderkant van de bandbreedte verschoven: deze is in 2013 ruim tien procent lager dan in 2012.
- In de Engestraat is ook de bovenkant van de bandbreedte verschoven: deze is in 2013 iets lager.
- In de Kleine en Grote Overstraat is de bandbreedte van de maximale huurprijzen juist toegenomen met respectievelijk 7% en 10%.

4. Beleving in de Deventer binnenstad

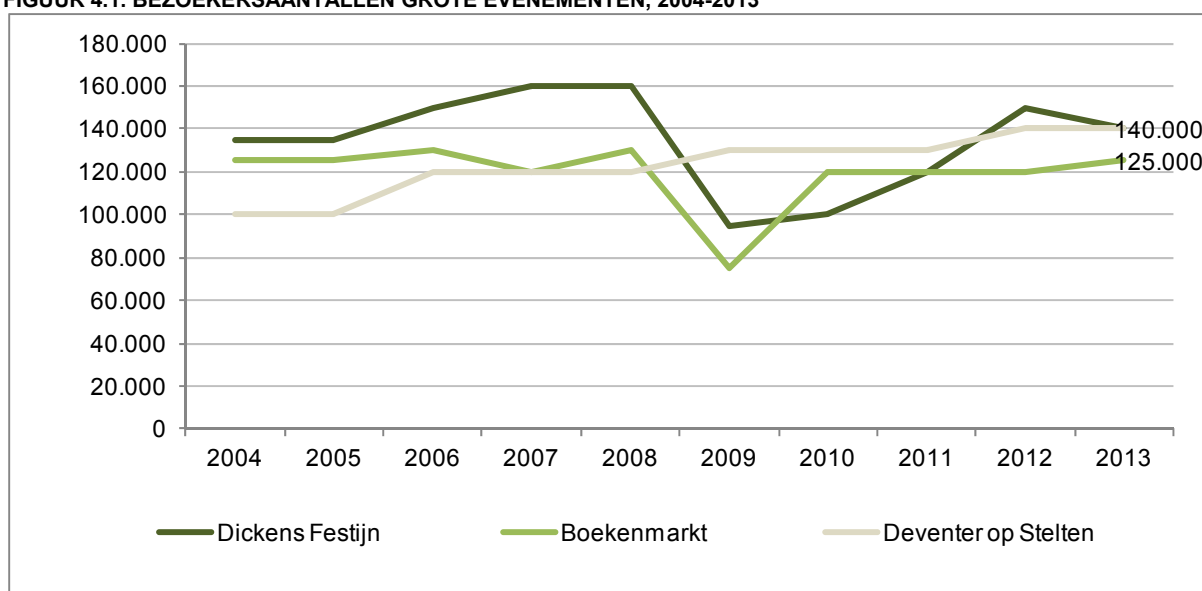
In Deventer biedt de binnenstad bij uitstek een breed aanbod op uitgaansgebied. Naast de voorzieningen die gedurende het hele jaar beschikbaar zijn voor ontspanning en vermaak, is Deventer befaamd om zijn evenementen. In dit hoofdstuk schetsen we de uitgaansfunctie van de binnenstad – met name aan de hand van de ontwikkeling van de bezoekersaantallen – in de afgelopen vijf jaar. Ook besteden we aandacht aan het aantal arbeidsplaatsen en vestigingen dat de aanwezigheid van de horeca de binnenstad oplevert.

4.1. Evenementen en activiteiten

Deventer evenementenstad: meer bezoekers Boekenmarkt

In 2013 heeft de Boekenmarkt 5.000 meer bezoekers getrokken dan een jaar eerder. Het aantal bezoekers aan Deventer op Stelten is gelijk gebleven, het Dickens Festijn zag 10.000 minder bezoekers. In totaal hebben 405.000 bezoekers de drie grote Deventer evenementen bezocht in 2013.

FIGUUR 4.1. BEZOEKERSAANTALLEN GROTE EVENEMENTEN, 2004-2013

Bron: Evenementenbureau V.V.V. Deventer, bewerkt door gemeente Deventer

Naast de drie grote (gratis) evenementen, worden er jaarlijks nog meer gratis evenementen georganiseerd in de Deventer Binnenstad, waaronder:

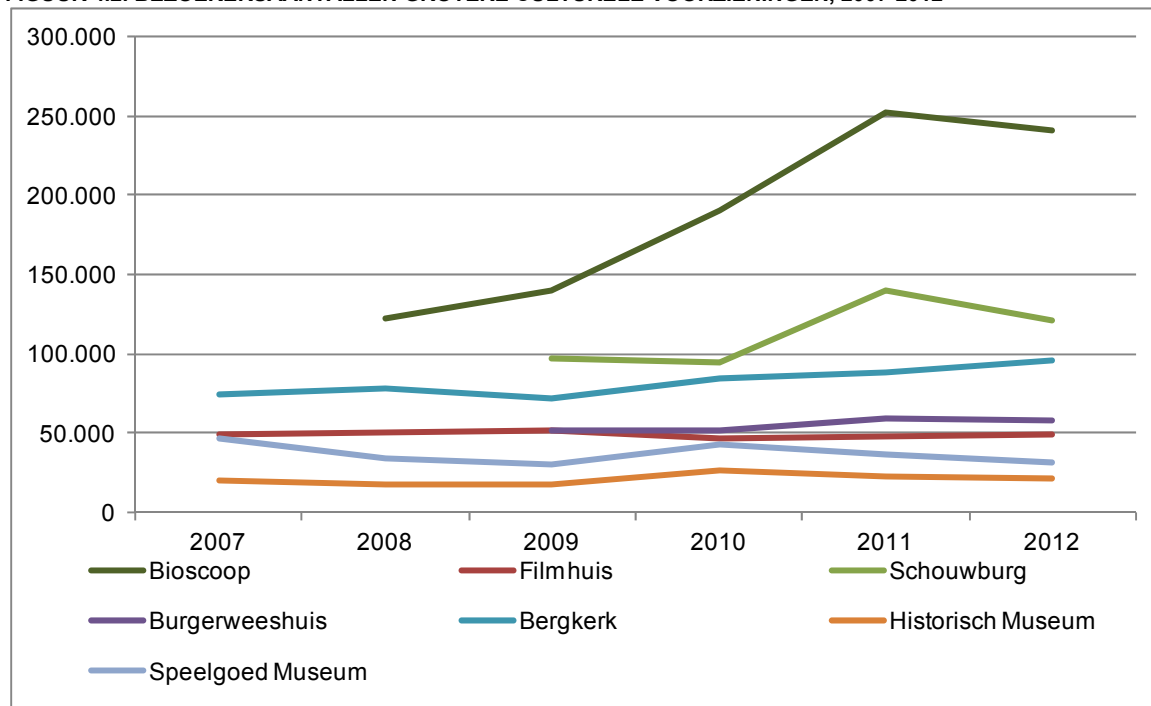
- De Goede Vrijdagmarkt;
- Koninginnedag;
- De Deventer Zomerkermis;
- Tour de Bands;
- Rendez Vous;
- Brocante aan de IJssel;
- Film op de Brink;
- Tour de Terras;
- Nederlandse Hits
- Breinfestijn.

Deventer uitgaansstad: toenemend aantal bezoekers bioscoop

Naast een groot aantal jaarlijkse evenementen, biedt Deventer ook een cultureel aanbod dat dagelijks dan wel wekelijks te bezoeken is. Het gaat onder meer om de volgende culturele instellingen in de binnenstad:

- De Deventer Schouwburg;
- Poppodium Het Burgerweeshuis;
- Filmhuis De Keizer;
- Bioscoop Luxor Theater Deventer;
- Historisch Museum Deventer;
- Speelgoedmuseum Deventer en
- De Bergkerk.

FIGUUR 4.2. BEZOEKERSAANTALLEN GROTERE CULTURELE VOORZIENINGEN, 2007-2012

Bron: Gemeente Deventer

In figuur 4.2 valt gelijk op dat na een aantal jaren sterk toenemend aantal bezoekers van de bioscoop en de schouwburg er sprake is van een kentering in aantallen. De bioscoop kreeg in 2012 11.000 bezoekers minder en de schouwburg bijna 19.000 bezoekers ten opzichte van het aantal bezoekers in 2011. De schouwburg heeft vooral minder bezoekers gekregen bij de voorstellingen cabaret (-6.897 bezoekers, ook minder voorstellingen geprogrammeerd) en popmuziek (-6.772 bezoekers, ook minder voorstellingen geprogrammeerd). Daarentegen steeg het aantal bezoekers en het aantal voorstellingen van opera en operette en van klassieke muziek. De bioscoop gaat niet mee in de landelijke lijn waarin het aantal bezoekers in 2012 juist licht gestegen is (0,6%), de landelijke bezettingsgraad van stoelen daalde wel met 1,4%.

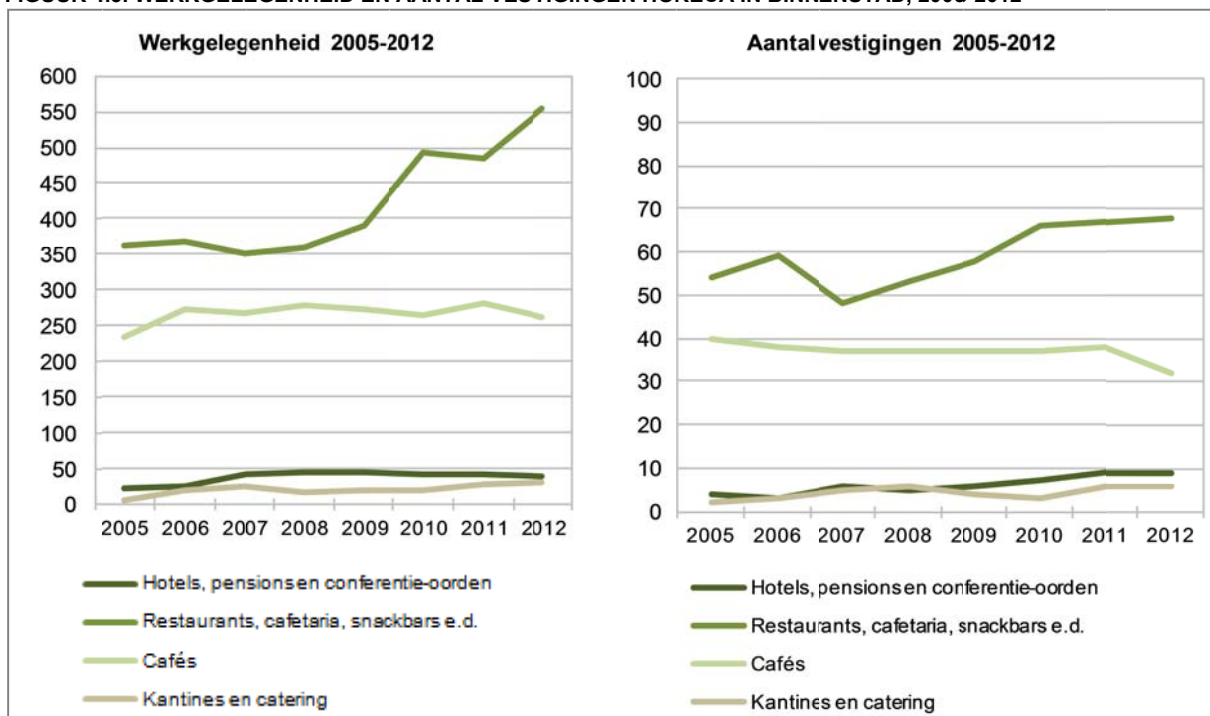
Alleen het Filmhuis en de Bergkerk trokken in 2012 meer bezoekers. De overige instellingen trokken minder bezoekers, waarvan twee meer dan 10%, te weten de Schouwburg en het Speelgoedmuseum.

4.2 Horeca

In de horeca in de binnenstad zijn in 2012 bijna 900 mensen werkzaam, verdeeld over 115 vestigingen. Dit betekent een afname van het aantal vestigingen en een toename van het aantal arbeidsplaatsen in de horeca in de binnenstad ten opzichte van 2011.

Het aantal vestigingen van cafés is het meest afgenomen met 6 vestigingen (16% minder dan een jaar eerder), de werkgelegenheid is met 6% afgenomen (18 arbeidsplaatsen). Het aantal vestigingen van restaurants, cafetaria, snackbars e.d. is met 1 toegenomen. De in totaal 68 vestigingen zijn goed voor 555 arbeidsplaatsen. Dit betekent dat de werkgelegenheid is gestegen met 71 plaatsen (een toename van 15%). De branches "Hotels, pensions en conferentieoordn" en "Kantines en catering" hebben hetzelfde aantal vestigingen als een jaar eerder. De werkgelegenheid daalt bij de branches "Hotels e.d." (-7%) en stijgt in de branche "Kantine en catering" (+3%).

FIGUUR 4.3. WERKGELEGENHEID EN AANTAL VESTIGINGEN HORECA IN BINNENSTAD, 2005-2012

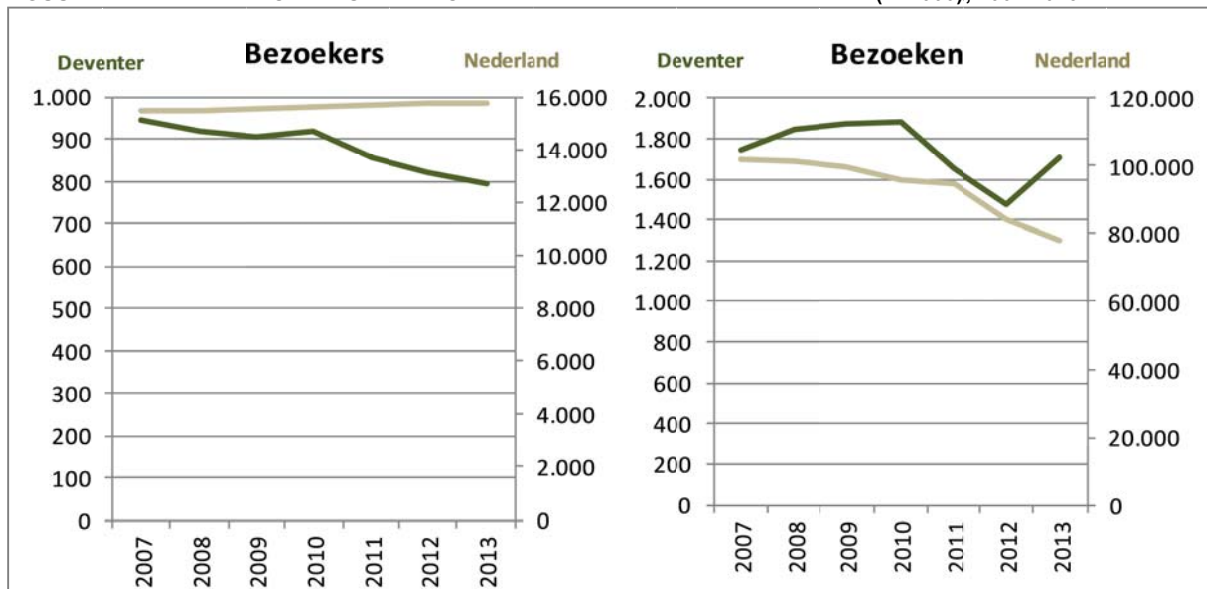
Bron: BIRO, bewerking gemeente Deventer

4.3 Toeristisch bezoek aan Deventer

Elk jaar wordt er door NBTC-NIPO Research een onderzoek gehouden naar toeristisch bezoek van Nederlanders aan Nederlandse steden², anders dan de eigen woonplaats. Het gaat om bezoeken die voor ontspanning en/of plezier gemaakt worden. Omdat een bezoek aan Deventer naar verwachting in de meeste gevallen gepaard zal gaan met een bezoek aan de binnenstad, is dit onderzoek opgenomen in deze monitor.

Voor 2013 raamt NBTC-NIPO het aantal bezoekers³ in Deventer op 792.000 personen, die de stad in totaal 1.707.000 keer bezochten. Dit betekent dat het gemiddeld aantal bezoeken per bezoeker 2,2 is. In vergelijking met voorgaande jaren is het aantal bezoekers afgenomen, maar wordt Deventer wel vaker bezocht door deze bezoekers.

FIGUUR 4.4. AANTAL BEZOEKERS EN BEZOEKEN AAN DEVENTER EN NEDERLAND (X 1.000), 2007-2013

Bron: NBTC-NIPO, bewerking gemeente Deventer

Landelijk blijft het aantal bezoekers nog iets toenemen, maar is aantal bezoeken wel verder gedaald. Bracht men in 2007 nog gemiddeld 6,6 keer een bezoek aan één of meerdere Nederlandse steden buiten de eigen woonplaats, de afgelopen jaren is dit verder gedaald tot gemiddeld 4,9 in 2013.

Tijdens meer dan de helft van de bezoeken is er gewinkeld voor het plezier (figuur 4.5). De laatste jaren schommelt het aandeel bezoekers dat in Deventer funshopt. Landelijk zien we dat er in de laatste jaren steeds minder gewinkeld wordt tijdens een bezoek aan steden.

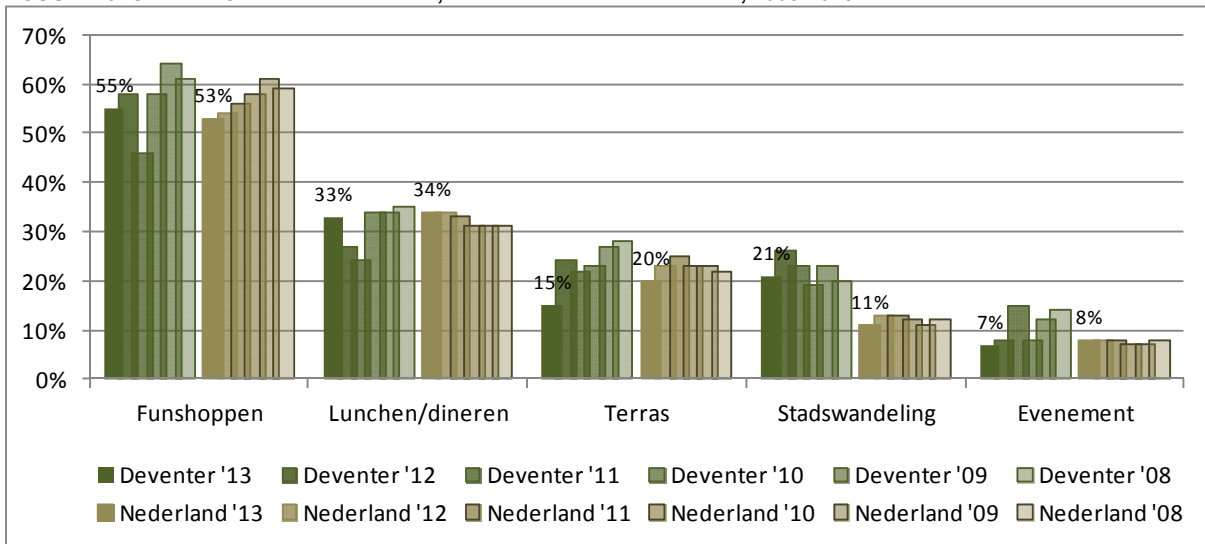
Voor het tweede jaar zien we een toename van het aandeel lunches en diners tijdens een bezoek aan Deventer. Er is echter wil minder vaak een terrasje gepakt in het laatste jaar en ook het aantal stadswandelingen is afgenomen. In de tijd zien we trouwens een fluctuerend beeld bij de stadswandelingen.

Funshoppen is nog altijd de meest genoemde belangrijkste reden om een bezoek aan Deventer of een andere stad te brengen (figuur 4.6). In Deventer zien we de laatste twee jaar een toename van het aantal bezoeken waarbij funshoppen de belangrijkste reden was om Deventer te bezoeken. Na het funshoppen is nog altijd een stadswandeling de belangrijkste reden om Deventer te bezoeken (14%).

² Het gaat hierbij om de 34 steden die deelnemen aan dit onderzoek, waaronder bijvoorbeeld Amsterdam, maar ook Zutphen.

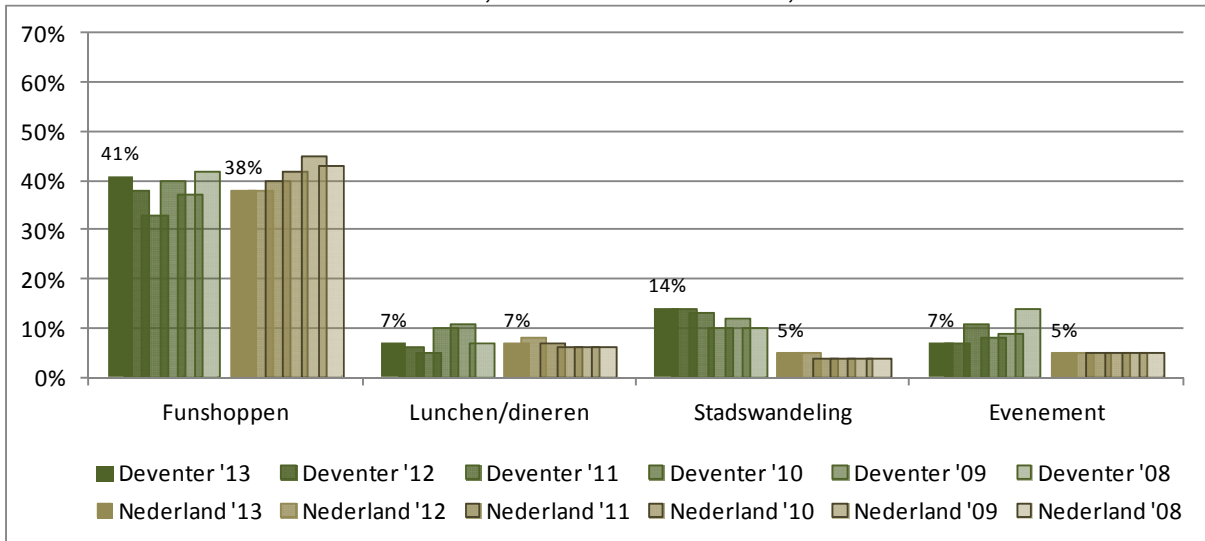
³ Let op: het gaat hier dus om bezoek van Nederlanders aan de stad. Bezoek van buitenlandse toeristen en bezoek aan de eigen woonplaats blijven buiten beschouwing.

FIGUUR 4.5. ONDERNOMEN ACTIVITEITEN, DEVENTER EN NEDERLAND, 2008-2013

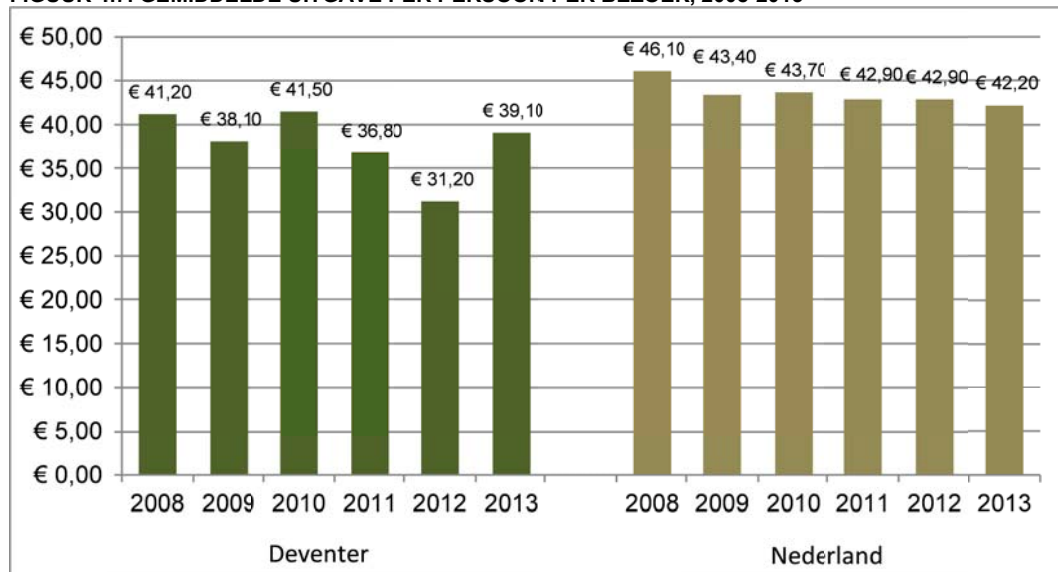
Bron: NBTC-NIPO, bewerking gemeente Deventer

FIGUUR 4.6. BELANGRIJKSTE REDEN BEZOEK, DEVENTER EN NEDERLAND, 2008-2013

Bron: NBTC-NIPO, bewerking gemeente Deventer

FIGUUR 4.7. GEMIDDELDE UITGAVE PER PERSOON PER BEZOEK, 2008-2013

Bron: NBTC-NIPO, bewerking gemeente Deventer

Na een aantal jaren te zijn afgenomen zien we in 2013 een toename van de gemiddelde besteding per bezoek aan Deventer: van €31,20 naar €39,10 (de bezoekers die geen geld uitgaven en de “weet niet” categorie zijn hierbij buiten beschouwing gelaten). Landelijk zien we juist een geringe afname met €0,70 per bezoek. Tijdens 15% van de bezoeken in Deventer wordt helemaal geen geld uitgegeven. Landelijk geldt dit voor 10% van de bezoeken.

Van de totale besteding wordt 45% in winkels uitgegeven. De horeca ontvangt 43% van de totale bestedingen. Landelijk is dit respectievelijk 41% en 45%.

Een kwart van de bezoekers komt uit Gelderland, 20% uit Overijssel. Samen zijn zij goed voor 64% van de bezoeken aan Deventer.

5. Overige voorzieningen in de binnenstad

De binnenstad biedt ruimte aan een breed scala aan voorzieningen. Een deel van deze voorzieningen is reeds in hoofdstuk 4 aan bod gekomen. In dit hoofdstuk komen onder meer de bibliotheek, de Leeuwenkuil, onderwijs en parkeervoorzieningen aan bod.

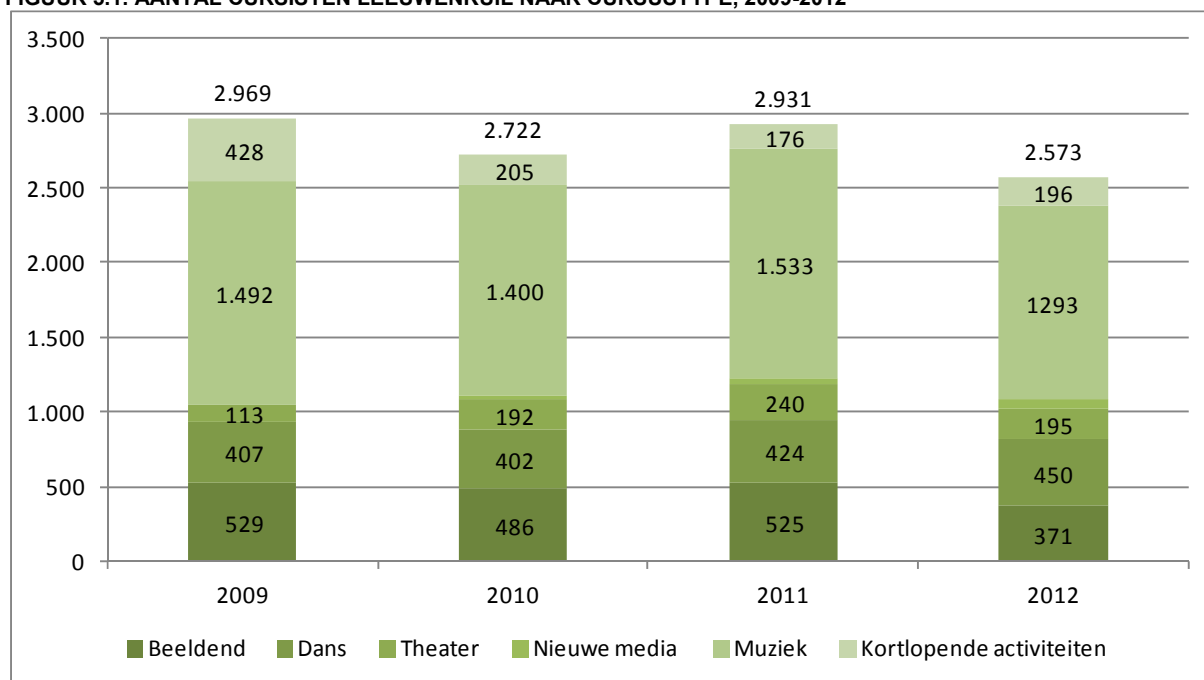
Centrale Bibliotheek: afname aantal leden naar 9.298

De Centrale Bibliotheek van de Openbare Bibliotheek Deventer (OBD) is gevestigd aan de Brink en heeft ruim 260.000 boeken en 50.000 niet-boeken, zoals cd's, in zijn collectie. Daarmee is het de grootste vestiging van de OBD in Deventer. De centrale vestiging van de OBD telt 9.298 leden, dit is 37% van alle leden van de Openbare Bibliotheek Deventer⁴. Op 1-1-2012 telde de centrale vestiging nog 10.700 leden. Ook worden bij de Centrale Bibliotheek de meeste materialen uitgeleend: 39% van het totale aantal uitleningen van de OBD. Het gaat in totaal om 393.144 uitleningen in 2012. Dit is een daling van bijna 29.000 uitleningen ten opzichte van 2011.

Leeuwenkuil: aantal cursisten blijft schommelen

De Leeuwenkuil verzorgt sinds het cursusjaar 2005/'06 cursussen op het gebied van muziek, dans, theater en beeldende kunst. Sinds 2009 worden de gegevens over het aantal cursisten per kalenderjaar weergegeven.

FIGUUR 5.1. AANTAL CURSISTEN LEEUWENKUIL NAAR CURSUSTYPE, 2009-2012

Bron: Gemeente Deventer

In 2012 telde de Leeuwenkuil bijna 2.600 cursisten, het laagste aantal in de afgelopen 4 jaar. Er zijn ruim 350 cursisten minder dan een jaar eerder. Precies de helft van de cursisten bij de Leeuwenkuil volgt een muziekcursus of –muzieklessen. Toch is dit jaar de animo minder dan vorig jaar. De helft van de disciplines heeft een toename van cursisten, de andere helft een daling. De daling is het grootst bij de discipline muziek (240 cursisten minder) en bij de discipline beeldend (154 cursisten minder). Het aantal cursisten voor nieuwe media is meer dan verdubbeld naar 68 cursisten.

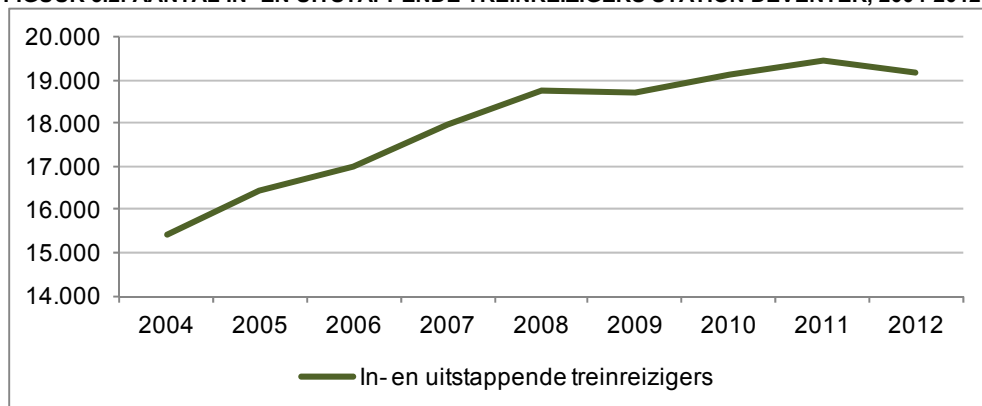
⁴ Exclusief personeel dat ingeschreven staat als lid.

NS-station Deventer: minder in- en uitstappende treinreizigers

Deventer kent twee NS-stations: station Deventer en station Deventer-Colmschate. Het station Deventer stamt uit het begin van de twintigste eeuw en is gelegen aan de rand van de binnenstad. Vanuit Deventer gaan er rechtstreekse verbindingen naar Zwolle, Enschede, Roosendaal, Amsterdam, Schiphol, Rotterdam en Den Haag. Dit maakt dat het station van Deventer als knooppunt gezien kan worden.

Op een gemiddelde werkdag in 2012 maakten volgens de NS zo'n 19.166 reizigers gebruik van het station Deventer (figuur 5.2). Voor het eerst sinds 2004 is er dit jaar een einde gekomen aan de stijgende lijn van het aantal in- en uitstappende treinreizigers. In 2012 daalde het aantal reizigers met 1,4% ten opzichte van 2011.

FIGUUR 5.2. AANTAL IN- EN UITSTAPPENDE TREINREIZIGERS STATION DEVENTER, 2004-2012

Bron: Nederlandse Spoorwegen

Parkeren in de binnenstad

In het voorjaar van 2012 heeft de gemeente Deventer een parkeertelling uitgevoerd in de binnenstad. Enquêteurs hebben op zeven momenten, verdeeld over drie dagen, de bezetting van de parkeerplekken in de binnenstad geteld. In de volgende buurten is de parkeertelling gehouden: Centrum, Bergkwartier, Noordenbergkwartier, Noordenbergsingel, Singels, Raambuurt en deels in De Hoven, Oosterstraat, Hoornwerk en Knutteldorp. Zowel vergunninghoudersplekken, als gehandicaptenplaatsen, gratis parkeren en betaalde parkeerplaatsen zijn meegenomen in de telling. De uitkomsten van de parkeertelling zijn gebundeld in een tabellenpakket. Het volledige tabellenpakket vindt u op de website kennisnet.deventer.nl onder de naam 'Parkeermonitor binnenstad Deventer 2012'.

In de onderstaande tabellen vindt u de bezettingsgraad voor de betaalde en gratis parkeerlocaties in de binnenstad. De Raambuurt is buiten beschouwing gelaten, evenals de parkeerplaatsen bij de Beestenmarkt, Hoge Rij, P+R Handelskade, het parkeerdek bij de Beestenmarkt en de Wilhelminagarage.

TABEL 5.1. BEZETTINGSGRAAD PARKEREN BINNENSTAD, 2012

Telmoment	Bezetting totaal
Telling 1 Dinsdag 09.00-10.30u	40%
Telling 2 Dinsdag 14.00-15.30u	43%
Telling 3 Dinsdag 19.00-20.30u	35%
Telling 4 Donderdag 05.30-07.00u	21%
Telling 5 Donderdag 19.00-20.30u	59%
Telling 6 Zaterdag 10.30-12.00u	58%
Telling 7 Zaterdag 14.00-15.30u	68%

De bezettingsgraad in het centrumgebied is het hoogst op de zaterdagmiddag: 68%. Dit is exclusief de parkeerplaatsen bij de Beestenmarkt, Hoge Rij, P+R Handelskade, het parkeerdek bij de Beestenmarkt en in de Raambuurt. In de Parkeermonitor zijn deze gebieden wel meegenomen.

In tabel 5.2 is er ook een onderscheid gemaakt naar de bezettingsgraad per buurt. Dit maakt een scheve verdeling van de parkeerdruk zichtbaar.

TABEL 5.2. BEZETTINGSGRAAD PARKEREN BINNENSTAD NAAR BUURT, 2012

<i>Telmoment</i>		<i>Centrum</i>	<i>Bergkwartier</i>	<i>Noordenberg -kwartier</i>	<i>Noordenberg -singel</i>	<i>Singels</i>	<i>Worp, Pothoofd</i>
Telling 1	Dinsdag 09.00-10.30u	73%	30%	59%	55%	40%	67%
Telling 2	Dinsdag 14.00-15.30u	71%	31%	56%	57%	47%	30%
Telling 3	Dinsdag 19.00-20.30u	79%	43%	83%	57%	31%	49%
Telling 4	Donderdag 05.30-07.00u	68%	40%	83%	58%	22%	32%
Telling 5	Donderdag 19.00-20.30u	85%	90%	77%	52%	53%	58%
Telling 6	Zaterdag 10.30-12.00u	77%	54%	75%	46%	56%	90%
Telling 7	Zaterdag 14.00-15.30u	80%	66%	71%	51%	65%	93%

De parkeerplaatsen in Centrum kennen de hoogste bezettingsgraad door de week, variërend van 70-85%. Ook in het Noordenbergkwartier is er sprake van een hoge bezettingsgraad in vergelijking met de andere buurten, met name op donderdag en zaterdag. De parkeerplaatsen op De Worp en Pothoofd zijn op zaterdag druk bezet. Dit komt met name door de gratis parkeerplaatsen op De Worp.

6. Veiligheid in de binnenstad

Elke twee jaar voert de gemeente Deventer een bewonersonderzoek uit. Het meest recente onderzoek is eind 2011 uitgevoerd. Een onderdeel uit dit brede onderzoek is veiligheid. Bewoners krijgen verschillende vragen en stellingen voorgelegd over de beleving van veiligheid in de eigen buurt en het algemeen. De resultaten voor de binnenstad worden hieronder gepresenteerd. Daarnaast voert de Politie IJsselland elk jaar een Gebiedsscan uit voor de verschillende gemeenten in haar regio. In paragraaf 6.2 leest u meer over de objectieve veiligheid in de binnenstad.

6.1 Beleving van veiligheid

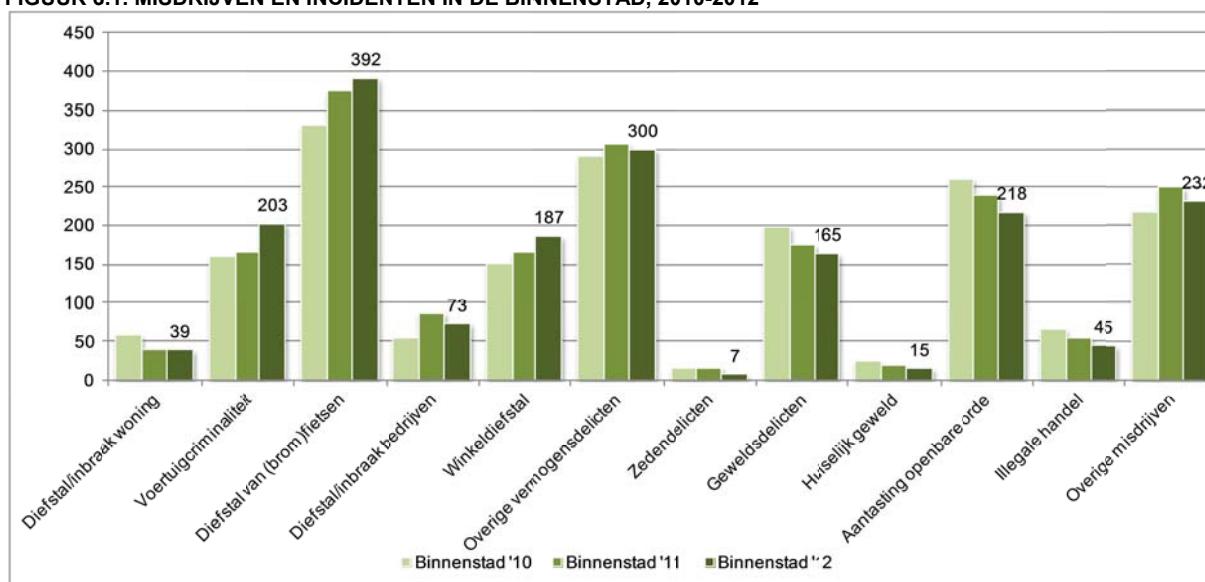
Ongeveer één op de vier bewoners (28%) in de binnenstad voelt zich wel eens onveilig in de eigen buurt. Gemeentebreed voelen minder mensen zich wel eens onveilig in de eigen buurt (18%). Alleen in de gebieden Voorstad en Keizerslanden voelen relatief meer mensen zich wel eens onveilig in de eigen buurt.

Hoewel meer bewoners dan gemiddeld zich wel eens onveilig voelen in de binnenstad, geven diezelfde bewoners gemiddeld wel een hoger rapportcijfer voor de veiligheid in de buurt dan gemeentebreed. De veiligheid in de eigen buurt krijgt van de bewoners van de binnenstad gemiddeld een 7,1. Gemiddeld ligt het rapportcijfer in Deventer op een 6,8. Alleen bewoners van De Hoven, De Vijfhoek, Diepenveen en Bathmen geven de veiligheid in de eigen buurt een nog hoger cijfer.

Twaalf procent van de bewoners in de Binnenstad is (wel eens) bang om beroofd te worden in de eigen buurt, 65% is hier (absoluut) niet bang voor. Gemeentebreed is 9% van de mensen wel eens bang om beroofd te worden in de eigen buurt. Er zijn drie gebieden in de gemeente waar relatief meer mensen bang zijn om beroofd te worden: Voorstad, Rivierenwijk en Keizerslanden.

6.2 Objectieve veiligheid

FIGUUR 6.1. MISDRIJVEN EN INCIDENTEN IN DE BINNENSTAD, 2010-2012

Bron: Politie IJsselland, Gebiedsscan Deventer 2013

In 2012 is 1.876 keer melding gemaakt van een incident of misdrijf in de Deventer binnenstad, dit is een afname van 20 meldingen ten opzichte van 2011. In de meeste gevallen ging het om diefstal van een (brom)fiets: 392 keer. Daarnaast is er relatief veel sprake geweest van overige vermogensdelicten (300), overige misdrijven (232) en aantasting van de openbare orde (218).

De grootste toename van meldingen is bij voertuigcriminaliteit (+37 meldingen) en winkeldiefstal (+21 meldingen). De grootste afname van meldingen vond plaats bij aantasting openbare orde (-22 meldingen), overige misdrijven (-18 meldingen), diefstal/inbraak bedrijf (-14 meldingen), en gewelddelicten (-11 meldingen). Het aantal meldingen zedendelicten is meer dan 50% verminderd.

Colofon

Uitgave: Gemeente Deventer, MKB Deventer, VCOD en Stichting Deventer Binnenstadsmanagement

Tekst: Team Kennis en Verkenning, Gemeente Deventer

Ontwerp/Vormgeving/Drukkerij: De Printhut

Oplage: 500

Mei 2014

*Bankzaken
regelen met
de app*

*om 't direct
op orde te
hebben.*

Met onze online diensten kunt u meer dan u denkt.

Waar u ook bent, met de Rabo Bankieren App regelt u uw bankzaken met het grootste gemak. Met de app kunt u bijvoorbeeld uw saldo checken, in veel gevallen zonder Random Reader een betaling doen en zelfs uw pas blokkeren.

Download nu de Rabo Bankieren App op uw mobiel of tablet.

Samen sterker

Rabobank

*Weten wat
er in uw
sector speelt*

*met één
druk op de
knop.*

De Rabo Kennis App: actuele kennis direct beschikbaar.

Op de hoogte blijven van ontwikkelingen in uw sector is nu wel erg eenvoudig. Met de Rabo Kennis App heeft u relevante kennis snel bij de hand om uw visie te bepalen en te anticiperen op economische ontwikkelingen in uw branche.

Download nu de Rabo Kennis App via rabobank.nl/kennis

Samen sterker

Rabobank